

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie
Miasto Chełm

**Proces praktycznego przygotowania
studentów pedagogiki PWSZ w Chełmie.
Materiały szkoleniowe
dla opiekunów praktyk pedagogicznych**

Chełm 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

REDAKCJA

Elżbieta Miterka, Ewa Staropiętka-Kuna
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie

przy współpracy

Koordinatorów, Nauczycieli Akademickich i Opiekunów Praktyk

OPRACOWAŁY

Elżbieta Miterka, Ewa Staropiętka-Kuna

Projekt okładki

Mariusz Maciuk

Skład i łamanie:

Projekt i opracowanie graficzne, skład, łamanie, druk i oprawa:

Grafpol Agnieszka Blicharz-Krupińska

ul. Czarnieckiego 1

53-650 Wrocław

tel. 507 096 545

fax 71 797 88 80

ISBN 978-83-61149-06-4

Nakład 200 egz.

*Materialy powstały w ramach Projektu pt.: PRAKTYKA I WIEDZA DROGĄ DO SUKCESU
zgodnie z umową Nr UDA-POKL.03.03.02-00-028/10-01, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III - Wysoka jakość
systemu oświaty, Działanie 3.3 - Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.2 - Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli -
projekty konkursowe, który jest finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa.*

Spis treści:

1. Informacje o Projekcie „Praktyka i wiedza drogą do sukcesu	9
2. Praktyki pedagogiczne w aktach normatywnych	19
3. Proces praktyk pedagogicznych w PWSZ w Chełmie	28
3.1.	50
4. Przygotowanie nauczycieli do roli opiekunów praktyk.....	58
5. Wybrane scenariusze zajęć.....	64
6. Galeria z realizacji procesu praktyk pedagogicznych w ramach projektu pn. „Praktyka i wiedza drogą do sukcesu” w PWSZ w Chełmie.....	69

1. Informacje o Projekcie „Praktyka i wiedza drogą do sukcesu”

Projekt pn.: „Praktyka i wiedza drogą do sukcesu” realizowany był przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Chełmie w partnerstwie z Miastem Chełm, zgodnie z umową Nr UDA-POKL.03.03.02-00-028/10-01, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III - Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 - Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.2 - Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - projekty konkursowe, finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa.

Okres realizacji Projektu to: wrzesień 2010 r. – lipiec 2013 r.

Główny cel projektu:

Realizacja innowacyjnego programu praktyk pedagogicznych w wybranych placówkach, której skutkiem będzie wzrost jakości kadry pedagogicznej oraz jakości kształcenia praktycznego przyszłych nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej.

Cele szczegółowe:

- wsparcie placówek wybranych do realizacji programu praktyki;
- podniesienie jakości kadry pedagogicznej w wybranych placówkach;
- wzrost jakości kształcenia przyszłych nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej;
- intensyfikacja współpracy pomiędzy uczelnią i placówkami, w których realizowana jest praktyka;
- upowszechnienie rozwiązań organizacyjnych oraz merytorycznych dotyczących przygotowania i realizacji procesu praktyk pedagogicznych;
- wzrost atrakcyjności absolwentów PWSZ w Chełmie na rynku pracy.

Podjęte działania:

1. Przygotowanie merytoryczne studentów do odbywania praktyk poprzez organizację dodatkowych zajęć konwersatoryjno-warsztatowych umożliwiających studentom nabycie praktycznych umiejętności, niezbędnych do pełnienia prawidłowej roli nauczyciela-pedagoga.
2. Przygotowanie logistyczno-merytoryczne praktyk obejmujące szkolenia dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów będących opiekunami praktyk pedagogicznych.
3. Realizacja praktyk pedagogicznych z wyodrębnieniem praktyki: ogólnopedagogicznej, opiekuńczo-wychowawczej, obserwacyjno-asystenckiej i nauczycielskiej.
4. Zaprojektowanie i administrowanie platformą internetową „Z PRAKTYKI PEDAGOGA”.
5. Organizacja seminariów wymiany doświadczeń oraz krajowej konferencji na temat podniesienia efektywności kształcenia praktycznego przyszłych nauczycieli.

2. Praktyki pedagogiczne w aktach normatywnych

Praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia studentów i są realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, regulującymi zakres i organizację praktyk pedagogicznych na uczelni wyższej jak również wewnętrznymi aktami prawnymi uczelni. Dla kierunku Pedagogika, w okresie realizacji Projektu, zmianie uległy zapisy zawarte w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym związane z wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji. Uszczegółowienia przyjęły formę rozporządzeń tj.:

- *ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 r. nr 164, poz. 1365, z późn. zm.);*
- *rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. z 2011 r. nr 253, poz. 1520);*
- *rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia (Dz.U. z 2011 r. nr 253, poz. 1521);*
- *rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 2011 r. nr 243, poz. 1445);*
- *rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej (Dz.U. z 2011 r. nr 207, poz. 1232);*
- *rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2004 r. nr 207, poz. 2110) – wersja obowiązująca podczas realizacji Projektu;*
- *rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2012 r. Nr 0, poz. 131);*
- *rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2009 r. nr 50, poz. 400).*

Akty wewnętrzne Uczelni regulujące organizację praktyk studenckich to:

- *regulamin Studiów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie;*
- *regulamin Praktyk Zawodowych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie;*
- *program pedagogicznej praktyki studenckiej dla kierunku Pedagogika.*

3. Proces praktyk pedagogicznych w PWSZ w Chełmie

Celem praktyk zawodowych organizowanych dla studentów PWSZ w Chełmie jest stworzenie przyszłym nauczycielom warunków do pogłębienia wiedzy teoretycznej przekazywanej w toku zajęć dydaktycznych oraz jej konfrontacja z praktyką. Bezpośrednie, praktyczne pozyskiwanie doświadczeń i umiejętności będzie szczególnie pomocne w realizowaniu treści kształcenia podczas zajęć dydaktycznych w Uczelni.

Praktyki studenckie mają umożliwić przyszłym absolwentom Uczelni efektywną działalność praktyczną, poprzez właściwe zrozumienie zasad, organizacji i mechanizmów funkcjonowania gospodarki oraz jej podmiotów, przy jednoczesnym respektowaniu i wdrażaniu zasad etycznych. Praktyki mają kształtować podmiotowość i aktywność indywidualną studentów oraz rozwijać umiejętność zespołowej współpracy, przyczyniając się do zintegrowania społeczności akademickiej PWSZ w Chełmie w twórczej współpracy oraz do wyzwolenia kreatywności i nawiązania kontaktów zawodowych.

W szczególności na kierunku Pedagogika studenci w procesie przygotowania praktycznego nabywają kompetencje w zakresie

- **dydaktycznym**;
- **wychowawczym i społecznym** - związanym z umiejętnością rozpoznawania potrzeb uczniów oraz zdolnością do współpracy w relacjach międzyludzkich;
- **kreatywnym** - wyrażającym się zdolnością do samokształcenia, innowacyjnością działań w powiązaniu ze zdolnościami adaptacyjnymi, mobilnością i elastycznością;
- **prakseologicznym** - wyrażającym się skutecznością w planowaniu, realizacji, organizowaniu, kontroli i ocenie procesów edukacyjnych;
- **komunikacyjnym** - wyrażającym się skutecznością zachowań werbalnych i pozawerbalnych w sytuacjach edukacyjnych;
- **informacyjno-medialnym** - wyrażającym się umiejętnością posługiwania się technologią informacyjną oraz jej wykorzystywaniem w prowadzeniu zajęć;
- **językowym**.

Realizacja praktyki pedagogicznej w podziale na semestry i lata:

Lp.	Etapy praktyki pedagogicznej	ilość godzin semestr/rok akademicki						
		razem	I/2010	II/2011	III/2011	IV/2012	V/2012	VI/2013
	Praktyka ogólnopedagogiczna	30		30				
	Praktyka opiekuńczo-wychowawcza	30		30				
	Praktyka obserwacyjno-asystencka (przedszkole, szkoła)	60				60		
	Praktyka obserwacyjno-nauczycielska (przedszkole, szkoła)	90					45	45
	Razem	210	-	60	-	60	45	45

Projekt obejmował ponadto organizację dodatkowych zajęć konwersatoryjno-warsztatowych umożliwiających studentom nabycie praktycznych umiejętności, niezbędnych do pełnienia prawidłowej roli nauczyciela-pedagoga. Zakres treści oraz realizacja w formie warsztatów miały na celu wspomaganie i rozwój kompetencji pedagogicznych nauczyciela oraz przygotowanie studenta do samodzielnego projektowania i realizacji zadań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych, jak również uzyskiwania informacji zwrotnej na temat swoich działań.

Warsztaty realizowane były cyklicznie, przed poszczególnymi rodzajami praktyk bądź równoległe i stanowiły weryfikację zdobytej wiedzy teoretycznej w procesie kształcenia umożliwiając studentom przygotowanie merytoryczne do działań realizowanych podczas pobytu w placówkach.

Zrealizowane warsztaty:

1. Trening umiejętności intrapersonalnych. (30h)
2. Trening umiejętności interpersonalnych. (30h)
3. Techniki poznawania uczniów i badanie dynamiki grupy. (60h)
4. Trening umiejętności opiekuńczych i wychowawczych. (30h)
5. Projektowanie procesów edukacyjnych w przedszkolu. (30h)
6. Projektowanie procesów edukacyjnych w szkole. (30h)
7. Diagnozowanie osiągnięć dzieci. (30h)
8. Diagnozowanie osiągnięć uczniów. (30h)
9. Współpraca z rodziną i środowiskiem lokalnym. (30h)
10. Organizacja form realizacji zajęć pozalekcyjnych. (30h)
11. Praca z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. (30h)
12. Ewaluacja własnej pracy i osiągnięć. (30h)
13. Radzenie sobie ze stresem i obciążeniem emocjonalnym w pracy nauczyciela. (30h)
14. Projektowanie własnego rozwoju zawodowego. (30h)
15. Wykorzystanie środków i narzędzi IT. (60h)

3.1. Praktyka ogólnopedagogiczna

Pierwszym etapem procesu przygotowania praktycznego studentów była praktyka ogólnopedagogiczna realizowana w ilości 30 godzin, w trakcie drugiego semestru I roku studiów. Jej zadaniem jest weryfikacja zamierzeń studentów dotycząca wyboru specjalności kształcenia. Podczas praktyki ogólnopedagogicznej studenci zapoznają się z organizacją i funkcjonowaniem placówek oświatowych, zasadami realizacji pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz dokumentacją prowadzoną przez pedagogów danej placówki. Zadaniem studenta jest obserwacja całokształtu działalności placówki, poznanie jej celów, zadań, specyfiki pracy pedagogicznej, wdrażanych autorskich pomysłów i innowacji. Ze względu na specyfikę działań student podczas odbywania praktyki ogólnopedagogicznej analizuje dokumentację instytucji, spotyka się z dyrektorem i kadrami pedagogicznymi oraz obserwuje pracę pedagogów w tejże instytucji.

Ze względu na to że studenci uczestniczący w Projekcie podjęli już decyzję o wyborze specjalności pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, realizacja praktyki odbywała się głównie w chełmskich przedszkolach i klasach I–III szkół podstawowych. Uwzględniając specyfikę pracy nauczyciela edukacji elementarnej oraz mając na celu uwrażliwienie studentów na specjalne potrzeby dziecka, realizowane były również wizyty w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i w Miejskim Ośrodku Pomocy Dziecku i Rodzinie. Szczegółowy program realizacji praktyki ogólnopedagogicznej został opracowany we współpracy pedagogów placówek zaangażowanych w realizację Projektu i pełniących funkcję opiekuna praktyki z ramienia placówki oraz nauczycieli akademickich PWSZ w Chemie sprawujących opiekę nad studentkami z ramienia Uczelni.

Zadaniem studenta odbywającego praktykę było:

- zapoznanie się ze strukturą, organizacją i zadaniami danej placówki oraz jej miejscem w systemie edukacji;
- zapoznanie się z programami i planami działalności placówki, ze szczególnym uwzględnieniem ich ukierunkowania na potrzeby wychowanków;
- analiza zadań realizowanych przez pedagogów;
- współpraca z pracownikami i wychowankami placówki;
- zapoznanie się z bazą materialną placówki;
- konsultacja sposobów, form i metod przeprowadzania zajęć;
- merytoryczna dyskusja na temat obserwowanych zajęć;
- obserwowanie zajęć prowadzonych przez pedagogów.

Udział studenta w zajęciach objętych praktykami był dokumentowany odpowiednimi wpisami do dzienniczka praktyk oraz przygotowanym portfolio zawierającym między innymi arkusz obserwacji zajęć, arkusz obserwacji dziecka, opinię nauczyciela, opiekuna realizowanego etapu praktyki.

3.2. Praktyka opiekuńczo-wychowawcza – szkoła letnia

Kolejnym etapem procesu przygotowania praktycznego studentów Pedagogiki PWSZ w Chełmie była 30-godzinna praktyka opiekuńczo-wychowawcza. Głównym jej celem jest wykorzystanie teorii z zakresu opieki i wychowania w praktyce.

Praktyczna weryfikacja wiedzy zdobytej podczas nauki umożliwia studentom gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą w przedszkolu i klasach I-III. Przygotowanie analizy dynamiki grupy i diagnozowanie indywidualnych potrzeb dziecka ze względu na poziom jego rozwoju umożliwiają studentom pozyskanie nowych kompetencji pedagogicznych w tym zakresie.

Zadaniem studentów były wizyty w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej w celu przeprowadzenia obserwacji, realizowanych zajęć z dziećmi wraz z analizą obowiązującej dokumentacji oraz zapoznanie się z wyposażeniem placówki w pomoce dydaktyczne. Studenci, uczestnicy szkoły letniej organizowali równoległe gry i zabawy dla dzieci w różnych grupach wiekowych oraz zajęcia dla rodziców „Jak być super Mamą/Tatą dla swojego dziecka”, z uwzględnieniem korzyści i zagrożeń podczas korzystania ze środków i narzędzi IT przy wykorzystaniu wyposażenia specjalistycznej pracowni praktyk pedagogicznych, która została utworzona w ramach Projektu. We współpracy z nauczycielami opiekunami praktyk zorganizowano piknik rodzinny połączony z prezentacją form współpracy triady: student-rodzic-dziecko.

Zadaniem studenta odbywającego praktykę było:

- zapoznanie się z programami i planami działalności placówki, uczestniczącej w realizacji szkoły letniej z uwzględnieniem ich ukierunkowania na potrzeby wychowanków;
- analiza zadań realizowanych przez pedagogów;
- współpraca z pracownikami i wychowankami placówki;
- zapoznanie z bazą dydaktyczną przeznaczoną do wykorzystania podczas realizacji szkoły letniej;
- konsultacja z opiekunami w zakresie sposobów, form i metod przeprowadzania zajęć;
- merytoryczna dyskusja na temat obserwowanych zajęć;
- obserwowanie zajęć prowadzonych przez pedagogów;
- współorganizacja i uczestnictwo w zajęciach realizowanych w ramach szkoły letniej.

Udział studenta w zajęciach objętych praktykami był dokumentowany odpowiednimi wpisami do dzienniczka praktyk oraz przygotowanym portfolio zawierającym między innymi arkusze obserwacji zajęć, arkusz jednodniowej obserwacji dziecka, plan imprezy integracyjnej z udziałem rodziców, opis zabaw organizowanych przez studenta, charakterystykę pomocy dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć wraz z opisem ich wykorzystania, opinię nauczyciela, opiekuna realizowanego etapu praktyki.

3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka

W trakcie trwania II roku studiów, studenci Pedagogiki uczestniczyli w praktyce obserwacyjno – asystenckiej śródrocznej, której realizacja przebiegała we współpracy opiekuna z ramienia Uczelni, studenta i opiekuna z ramienia placówki. Spotkania z nauczycielem akademickim, opiekunem z ramienia Uczelni mają za zadanie przygotowanie studentów do praktyki oraz zaprojektowanie realizowanych w placówce zajęć. Wizyty w przedszkolu i szkole, prowadzenie obserwacji zajęć ze szczególnym uwzględnieniem analizy zdarzenia (sytuacji problemowej), prowadzenie zajęć wspólnie z nauczycielem, samodzielne prowadzenie zajęć, planowanie, dokumentowanie i omawianie zajęć prowadzonych przez siebie i innych studentów odbywa się pod kontrolą zarówno opiekuna z Uczelni jak i placówki.

Praktyka obejmuje 30h zajęć w powiązaniu z wychowaniem przedszkolnym takich jak poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych dziecka oraz ich dokumentowanie w praktyce, poznanie i aktywne uczestnictwo w planowaniu pracy przedszkola oraz 30h zajęć związanych z edukacją wczesnoszkolną umożliwiających poznanie i nabycie umiejętności doboru programów nauczania skoncentrowanych na dziecku na jego indywidualnym tempie rozwoju i możliwościach uczenia się, gromadzenie informacji pomocnych nauczycielowi szkoły przy opracowaniu indywidualnego programu wspomagania i korygowania rozwoju dziecka, rozwijanie własnych pomysłów metodycznych poprzez tworzenie we współpracy z opiekunami konspektów i scenariuszy zajęć.

Dzięki takiej formie realizacji, student otrzymuje fachową pomoc w przygotowaniu zajęć i natychmiastową korektę popełnianych przez niego błędów. Podczas praktyk student ma szansę poznać własne mocne i słabe strony w odniesieniu do planowanej pracy nauczycielskiej, zapoznać się z dokumentacją prowadzoną przez nauczyciela, nabyć umiejętności rozpoznawania potrzeb wychowanków, rozbudzania zainteresowań i pasji uczniów, samodzielnego opracowywania scenariusza zajęć, uzasadnionego wyboru podręcznika, planowania pracy zgodnie z wybranym programem, oceny własnej pracy a także efektywnej pracy w zespole nauczycielskim poznając pomoce dydaktyczne stosowane podczas zajęć i zasady ich optymalnego wykorzystania.

Udział studenta w zajęciach objętych praktykami był dokumentowany odpowiednimi wpisami do dzienniczka praktyk oraz przygotowanym portfolio zawierającym między innymi arkusz obserwacji dziecka w przedszkolu, arkusz metod i form pracy z dzieckiem w procesie dydaktyczno-wychowawczym przedszkola, arkusza metod i form pracy z uczniem w edukacji wczesnoszkolnej, charakterystyka aktywności nauczyciela i uczniów w toku zajęć edukacyjnych w klasach I-III szkoły podstawowej, arkusza opisu zdarzenia – sytuacji problemowej, arkusza z przeprowadzonego wywiadu na temat programów edukacyjnych realizowanych w placówce, opinię nauczyciela, opiekuna realizowanego etapu praktyki.

3.4. Praktyka nauczycielska

Studenci III roku studiów, przygotowujący się do pełnienia roli zawodowej nauczyciela, uczestniczyli w praktyce nauczycielskiej, której celem było pogłębienie zdobytej teorii i jej praktyczna egzemplifikacja w warunkach przedszkolnych i szkolnych poprzez refleksję i analizę spostrzeżeń nad rzeczywistymi sytuacjami.

Obejmowała ona 45h zajęć z zakresu wychowania przedszkolnego w formie organizowanych zabaw, gier ruchowych, zajęć sportowych, obserwacji przyrodniczych, prac ogrodniczych. Działania podejmowane przez studentów miały za zadanie ukierunkować ich na kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki, rozwijanie ciekawości w poznawaniu otaczającego świata oraz zdobyć umiejętności pomocne nauczycielowi przedszkola do przeprowadzenia analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna).

Praktyka obejmowała również 45h zajęć związanych z edukacją wczesnoszkolną kształtujących między innymi umiejętności odkrywania uzdolnień uczniów i ich rozwijania. W trosce o rozbudzenie u dzieci kreatywności i satysfakcji z działalności twórczej, studenci mieli za zadanie stworzenie dzieciom warunków do prezentowania swych osiągnięć muzycznych, wokalnych, recytatorskich, tanecznych, sportowych, konstrukcyjnych. We współpracy z nauczycielami-opiekunami podczas praktyk powstawały zarysy programów autorskich i projektów edukacyjnych do realizacji we współpracy z dziećmi i rodzicami w szkole.

Podczas praktyki student zobowiązany jest do prowadzenia stałej refleksji nad własną praktyką, poprzez wspólne omawianie pomysłów, tworzonych programów, rozstrzygnięć i analizę napotkanych sytuacji problemowych.

Udział studenta w zajęciach objętych praktykami był dokumentowany odpowiednimi wpisami do dzienniczka praktyk oraz przygotowanym portfolio zawierającym między innymi arkusz obserwacji zajęć z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu i kl. I-III, arkusz szczegółowej realizacji zaplanowanego rozkładu dnia i planu zajęć, arkusz obserwacji metodycznej organizacji i realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolu i edukacji wczesnoszkolnej, arkusza analizy prac dziecka, arkusz zaprojektowanego scenariusza zajęć dydaktyczno-wychowawczych realizowanych w przedszkolu oraz arkusz zintegrowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych realizowanych w klasach I-III szkoły podstawowej, opinię nauczyciela-opiekuna realizowanego etapu praktyki.

Wsparciem dla skuteczności i efektywności realizowanego programu praktyk była stała współpraca Uczelni z pedagogami, wychowawcami, nauczycielami i dyrektorami placówek, w których studenci odbywali praktykę na podstawie zawartych umów i porozumień, poprzez monitorowanie realizacji poszczególnych etapów praktyki, ewaluację zdefiniowanych działań, oraz walidację procesu realizacji praktyk.

4. Przygotowanie nauczycieli do roli opiekunów praktyk

Kluczową rolę w praktycznym przygotowaniu studentów do zawodu nauczyciela odgrywają nauczyciele – opiekunowie praktyk na terenie placówek oświatowych. Funkcja opiekuna praktyk pedagogicznych z ramienia szkoły/placówki nie posiada umocowań w prawie oświatowym, jednak jej rola wydaje się szczególnie istotna w stwarzaniu studentom kierunków nauczycielskich możliwości praktycznej weryfikacji wiedzy i umiejętności nabywanych podczas zajęć teoretycznych.

Opiekun zawodowych praktyk pedagogicznych z ramienia szkoły/placówki oświatowej to czynny zawodowo nauczyciel zatrudniony w placówce, podejmujący współpracę z uczelnią wyższą w zakresie opieki i wspomagania studentów kierunków nauczycielskich w realizacji programu praktyk pedagogicznych.

Mając na uwadze zacieśnienie współpracy uczelni z opiekunami praktyk pedagogicznych oraz wspomaganie nauczycieli w pełnieniu tej funkcji, w ramach projektu realizowanego w PWSZ w Chełmie pn.: „Wiedza i praktyka drogą do sukcesu” zaproponowano nauczycielom wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej uczestnictwo w 390 godzinach szkoleń warsztatowych z zakresu omawianej tematyki. Zajęcia odbywały się dla sześciu grup nauczycielskich i były zaplanowane w pięciu modułach dla każdej z grup.

- I. Moduł ogólny - 150h (25h dla każdej z grup);
- II. Moduł opieka i wychowanie – 60h (10h dla każdej z grup);
- III. Moduł wychowanie przedszkolne – 60h (10h dla każdej z grup);
- IV. Moduł edukacja wczesnoszkolna – 60h (10h dla każdej z grup);
- V. Moduł wykorzystanie środków i narzędzi IT – 60h (10h dla każdej z grup).

Realizacja modułów skorelowana była z poszczególnymi etapami praktyk odbywanych przez studentów w placówkach, z wyjątkiem modułu ogólnego, w zakresie, którego spotkania organizowane były przez cały okres trwania projektu. Miał on za zadanie utrzymanie ciągłej wymiany informacji w zakresie bieżąco realizowanych działań. Moduł opieka i wychowanie poprzedzał realizację przez studentów praktyki ogólnopedagogicznej, moduł wykorzystanie środków i narzędzi IT praktykę obserwacyjno-asystencką, moduł wychowanie przedszkolne praktykę nauczycielską w przedszkolu, a moduł edukacja wczesnoszkolna praktykę nauczycielską w kl I-III szkoły podstawowej. Podczas szkoleń zostały wspólnie wypracowane dokumenty dotyczące realizacji każdego z etapów procesu praktyk pedagogicznych dla studentów. Uzyskane informacje zwrotne w zakresie problemów i sukcesów organizacyjno - merytorycznych pozwalały na elastyczną interwencję i bieżące wsparcie ze strony Uczelni.

Zaproponowany moduł wykorzystania środków i narzędzi IT cieszył się dużym zainteresowaniem nauczycieli również ze względu na doskonałe wyposażenie pracowni praktyk pedagogicznych w najnowocześniejsze środki dydaktyczne w postaci tablicy interaktywnej, stolika interaktywnego czy mobilnej pracowni komputerowej dla dzieci.

Wspólnie wypracowane podczas szkoleń propozycje scenariuszy zajęć stanowiły inspirację dla nauczycieli do dalszej pracy oraz zaowocowały współorganizacją zajęć i imprez dla dzieci przeprowadzanych przez studentów i nauczycieli w pracowni praktyk pedagogicznych i na terenie Uczelni.

Dodatkowym elementem stanowiącym przestrzeń wymiany myśli i doświadczenia stały się seminaria wymiany doświadczeń. Uczestniczący w nich nauczyciele i studenci mieli okazję do prezentacji własnych osiągnięć, a także zapoznania się z działalnością chełmskich szkół i przedszkoli. Dzięki takiemu charakterowi spotkań studenci mogli świadomie wybrać placówkę do realizacji kolejnego etapu procesu praktyk.

Przedstawiciele Uczelni pozyskiwali opinie interesariuszy zewnętrznych o realizowanym programie studiów na kierunku pedagogika, w tym także programie praktyk pedagogicznych. Stworzyło to także możliwość zapoznania nauczycieli ze zmieniającymi się zasadami konstruowania programów kształcenia dla studentów oraz wyrażenia przez nich propozycji na temat formułowanych efektów kształcenia na kierunku pedagogika. W tym celu przeprowadzono wśród nauczycieli, uczestników Projektu, badanie ankietowe, w wyniku, którego nauczyciele ci potwierdzili, że należy organizować spotkania z zakresu programu praktyk na kierunku Pedagogika w PWSZ w Chełmie, wskazali na potrzebę systematycznego kontaktu z Uczelnią, dzięki któremu wzbogaceni może ulec program studiów oraz ukierunkuje się współpraca pomiędzy placówkami. Opiekunowie praktyk pozytywnie ocenili dotychczasową współpracę z Uczelnią, jako w pełni satysfakcjonującą, dzięki częstym i systematycznym spotkaniom. Sugestie nauczycieli w zakresie przygotowania teoretycznego studentów dotyczyły:

- wzbogacenia wiedzy studenta w zakresie psychicznego, biologicznego i społecznego rozwoju dziecka, a w tym aspekcie podstaw teoretycznych w zakresie metod pracy z dzieckiem, możliwości pomocy rodzinie;
- kształtowania umiejętności: dostosowania metod i form pracy do poziomu rozwoju dziecka, wykorzystania środków dydaktycznych, poznawania potrzeb dziecka, prowadzenia zabaw integracyjnych, radzenia sobie z grupą, prowadzenia rozmów z dziećmi, różne techniki przekazu wiedzy dzieciom, wielokrotnie podkreślano umiejętność nawiązania kontaktu z dzieckiem, wypowiadania się (poprawny język), rozumienia potrzeb i możliwości dzieci, zwiększenia godzin praktyk na rzecz samodzielnego prowadzenia zajęć, wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce znajomość aspektów prawnych w pracy nauczyciela;
- rozwoju kompetencji społecznych poprzez świadomość barier komunikacyjnych i ich wpływu na stosunki interpersonalne, nawiązywanie kontaktu z dzieckiem, rodzicem, pracownikiem, wiedzę na temat więzi społecznych, poznawanie środowiska społecznego, w którym się pracuje, umiejętnego poszukiwania partnerów do rozwiązywania problemów, umiejętności ich rozwiązywania szczególnie w grupie dzieci, świadomość bycia wzorem zachowań dla dzieci, kultura osobista, ubiór, takt pedagogiczny.

Dzięki ewaluacji działań w projekcie modyfikacji uległ plan studiów na kierunku Pedagogika PWSZ w Chełmie w zakresie:

- wzbogacenia dotychczasowej siatki o zajęcia dotyczące szeroko rozumianej komunikacji interpersonalnej a w szczególności dialog z dzieckiem/ wychowankiem jego rodzicami, rozwiązywanie konfliktów;
- organizacji pracy w grupie, w szczególności organizowanie zabaw dla dzieci;
- zajęć dotyczących współpracy ze środowiskiem lokalnym.

Podjęto stałą współpracę z przedszkolami z terenu miasta Chełm, celem cyklicznej organizacji Festiwalu Przedszkolnych Talentów oraz Klubu Młodego Odkrywcy pod patronatem Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Wymienione działania pozwoliły nauczycielom na podjęcie obowiązków opiekuna praktyk pedagogicznych z pełną świadomością i zrozumieniem celów programu praktyki, metod jej realizacji, dokumentowania i oceny, a także umożliwiły dokonywanie refleksji i samooceny w zakresie pełnienia funkcji opiekuna praktyk pedagogicznych. Stworzyły warunki do włączenia czynnych nauczycieli w proces kreowania nowoczesnego systemu kształcenia przyszłych adeptów zawodu nauczyciela.

5. Wybrane scenariusze zajęć

Podczas realizacji praktyki nauczycielskiej w zakresie wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, studenci mieli za zadanie zaprojektować scenariusz zajęć we współpracy z nauczycielem-opiekunem. Opracowane scenariusze należało poddać ewaluacji w praktyce. Po zrealizowanych zajęciach zapisy można było uszczegółowić, dokonać ich korekty bądź podjąć decyzje o ich usunięciu. Scenariusz miał być dostosowany do dziecięcej grupy wiekowej, powinien uwzględniać zakres metodyczny danego etapu edukacyjnego, wytyczne podstawy programowej i możliwości placówki. Projekt zajęć miał być wyrazem twórczej inwencji studenta wspartej praktyką dydaktyczną nauczyciela-opiekuna, który pełnił rolę inspiratora, weryfikatora, wspomagającego i oceniającego realizację scenariusza w praktyce.

Po zrealizowanych zajęciach student miał za zadanie dokonać samooceny podjętych działań poprzez odpowiedzi na pytania:

1. Jakie są moje odczucia po przeprowadzonych zajęciach z dziećmi?
2. Które cele i jakie efekty udało mi się osiągnąć dzięki realizacji zajęć wedle zaprojektowanego scenariusza?
3. Jakie elementy zajęć należałoby dopracować i dlaczego?
4. Co się nie udało?, Jakie wyciągam wnioski?
5. Nad czym powinienem/powinnam jeszcze popracować?

Samoocena ukierunkowana na udzielenie odpowiedzi służyła skupieniu uwagi studenta na kompetencjach, które już posiada i nad którymi powinien jeszcze popracować. Podjęcie odpowiedzialności za własny proces uczenia się i umiejętne kształtowanie jej u dzieci to zadanie adepta zawodu nauczyciela. Przeprowadzona refleksja nad własnym działaniem umożliwia studentom głębsze poznanie siebie i swoich umiejętności, dając wskazówki na dalszą drogę samodoskonalenia.

Opiekun praktyk dokonywał oceny zajęć realizowanych przez studenta po jego samoocenie, udzielając mu komentarza w postaci informacji zwrotnej, która zawierała mocne i słabe strony realizowanych zajęć, wskazówki, co należałoby poprawić oraz wskazania jak wzbogacić swoją dotychczasową wiedzę w danym zakresie, aby udoskonalić kolejne zajęcia.

Wspólna wymiana doświadczeń poprzez refleksję studenta i opiekuna umożliwiła stworzenie przestrzeni wymiany myśli i wniosków z przeprowadzonych obserwacji.

Poniżej zaprezentowane scenariusze są efektem współpracy studentów kierunku Pedagogika, specjalności pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz opiekunów praktyk z ramienia chełmskich przedszkoli i szkół. Scenariusze stanowią autorskie propozycje studentów i ich opiekunów.

Scenariusz zajęć w Przedszkolu Miejskim nr 2 w Chelmie
Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Antonina Świdarska, Izabella Pasieczna

I Tytuł: Scenariusz uroczystości przedszkolnej z okazji Światowego Dnia Misia

II Data: 22.11.2012

III Hasło programowe: Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem.

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego: „Zanim będę uczniem”, Wyd. Edukacja Polska, E. Tokarska, J. Kopała
Treści z podstawy programowej: Obszar 7/1, 8/1, 1/2

IV Temat zajęć: „Jak Puchatek witał zimę?” – teatr sylwet na podstawie opowiadania Liliany Bardijewskiej

V Cele:

A cel główny: Wdrażanie do aktywnego uczestnictwa w przedstawieniu teatralnym

B cele szczegółowe: Wie jak należy zachować się podczas oglądania przedstawienia, wyraża własne myśli, uczucia na temat obejrzanego spektaklu, pobudza swoją wrażliwość i refleksyjność, potrafi zinterpretować spektakl

C cele operacyjne: Nazywa postacie występujące w przedstawieniu, rozpoznaje muzykę ze znanych bajek

VI Metody pracy: słowne – żywego słowa, oglądowe – metoda uprzyśtępnienia sztuki teatralnej, czynne – aktywizujące

VII Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy: Uroczystość przedszkolna

VIII Środki dydaktyczne:

– *przeznaczone dla dzieci*: Pluszowe misie, miód na wafelku

– *wykorzystywane przez nauczyciela*: Magnetofon, fragmenty oprawy muzycznej ze znanych bajek, sylwety postaci z bajek, tekst opowiadania

IX Wstępna organizacja zajęć: Na holu stoi parawan teatralny, dzieci zajmują miejsce na krzeselkach i dywanie

X Przewidziany czas trwania zajęć: Około 60 minut

XI Przebieg zajęć:

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
wprowadzająca	10-15 minut	<p>- Przywitanie wszystkich oraz przeczytanie krótkiej historii związanej z obchodzoną uroczystością.</p> <p>- Nauczyciel odtwarza fragmenty piosenek ze znanych bajek i prosi dzieci o ich odgadywanie.</p>	<p>- Dzieci z wielką uwagą słuchają opowieści.</p> <p>- Dzieci zgadują, z jakich bajek puszczane są fragmenty piosenek. Kulturalnie zgłaszają się i odpowiadają.</p>	<p>Edukacja polonistyczna,</p> <p>Edukacja muzyczna</p>	<p>Kartka z historią Świątowego Dnia Misia,</p> <p>Magnetofon, płyta CD z fragmentami piosenek</p>	<p>- Dzieci wiedzą, z jakim wydarzeniem wiąże się obchodzone święto Świątowego Dnia Misia.</p> <p>- Dzieci znają piosenki z bajek o pluszakach.</p>	<p>- Dzieci z zainteresowaniem obserwują sceneryjną w holi przedszkola.</p>
właściwa	30-40 minut	<p>- Przedstawienie opowiadania pt. „Jak Puchatek witał zimę?” przy wykorzystaniu wcześniej przygotowanych sylwet.</p> <p>- Nauczyciel zachęca dzieci do wzięcia sylwet i przedstawienia swojego opowiadania.</p>	<p>- Dzieci uważnie słuchają opowiadania.</p> <p>- Dzieci wcielają się w role postaci z bajek i przedstawiają opowiadanie według własnej interpretacji.</p>	Edukacja polonistyczna	<p>sylwety postaci z bajek, tekst opowiadania</p>	<p>- Dzieci wiedzą, w jaki sposób miś przygotowuje się do zimy.</p>	
kończąca	5-10 minut	<p>- Nauczyciel prosi dzieci, aby każde z nich podniosło swojego misia w górę.</p> <p>- Nauczyciel rozdaje wafelki z miodem wszystkim uczestnikom uroczystości.</p>	<p>- Każde dziecko pokazuje swojego pluszowego misia poprzez podniesienie go do góry.</p> <p>- Dzieci spożywają wafelki, na których jest miód.</p>	Edukacja społeczna	<p>Pluszowe misie, wafelki, miód, łyżeczka</p>	<p>- Dzieci wiedzą, że miód jest nie tylko słodki, ale i zdrowy, pomaga np w leczeniu grypy.</p>	

XII Wykaz załączników do scenariusza: zdjęcia z uroczystości przedszkolnej

Scenariusz zajęć w Przedszkolu Miejskim nr 12 w Chełmie

Student/ka III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Monika Głaz, Weronika Hałka przy współpracy z p. Krystyną Smyk

I Tytuł:

II Data: 29.11.2012 r.

III Hasło programowe: Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne.

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego: E. Tokarska, J. Kopała „Zanim będę uczniem” – program wychowania przedszkolnego.

Treści z podstawy programowej: Umie wypowiedzieć się w różnych technikach plastycznych, przy użyciu elementarnych środków wyrazu w postaci prostych kompozycji i form konstrukcyjnych. (P.P. – O.9, p.2)

IV Temat zajęć: Moje buciki – wydzieranka z kolorowego papieru.

V Cele:

A cel główny: Kształtowanie umiejętności twórczych.

B cele szczegółowe:

- wyrażanie w formie plastycznej zdobytych doświadczeń na temat omawianych treści,
- rozwijanie kreatywności poprzez eksperymentowanie z różnym materiałem plastycznym,
- usprawnianie zręczności rąk,
- doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- kształtowanie potrzeby dbania o porządek w miejscu pracy.

C cele operacyjne:

- dziecko rozwiązuje zagadkę,
- wie jak posługiwać się różnymi materiałami plastycznymi,
- wie jak bezpiecznie posługiwać się pędzlem,
- dba o porządek w miejscu pracy.

VI Metody pracy: słowna – pogadanka, podająca – pokaz, objaśnienie, praktyczna – zagadka, wydzieranka

VII Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy: indywidualna jednolita, zbiorowa

VIII Środki dydaktyczne:

- przeznaczone dla dzieci: kolorowy papier, bibuła, obrazki z sylwetami butów, pędzle, klej
- wykorzystywane przez nauczyciela: obrazki z sylwetami butów, tekst z zagadką, odznaki w kształcie serca

IX Wstępna organizacja zajęć: przygotowanie środków dydaktycznych

X Przewidziany czas trwania zajęć: ok.30 min

XI Przebieg zajęć:

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
wprowadzająca	5 min	<p>1. Zaproszenie dzieci na dywan. N-lka zadaje dzieciom zagadkę „Mate, średnie i duże, lubią piesze podróże, chronią moje stopy, w mroźne dni i słoty”.</p> <p>2. Pogadanka na temat obrazków z sylwetami butów. N-lka pyta w jakich porach roku można je nosić, jaki jest to rodzaj butów, męskie czy damskie. Następnie pokazuje przykładowo wyklejoną sylwetę buta, na której dzieci mogą się wzorować.</p>	<p>1. Dzieci słuchają zagadki, następnie odpowiadają.</p> <p>2. Dzieci odpowiadają na pytania postawione przez n-lkę na temat butów. Zgłaszają się poprzez podniesienie ręki, n-lka wybiera kolejno dzieci.</p>	O.14, p.2	- tekst zagadki, - obrazki z sylwetami butów	<p>1. - rozwijanie koncentracji uwagi, - pobudzenie dzieci do myślenia.</p> <p>2. - wyrażanie zdobytych doświadczeń i wiedzy na temat omawianych treści.</p>	
właściwa	ok.20 min	<p>3. N-lka zaprasza dzieci do stolików, gdzie czekają na nie skrawki kolorowego papieru i bibuły, klej, pedzle i obrazki z sylwetami butów. W razie konieczności pomaga dzieciom, jeśli mają trudności. Przypomina o zachowaniu bezpieczeństwa podczas korzystania z pedzli.</p> <p>4. N-lka przypomina o konieczności pozostawienia miejsca pracy w czystości.</p>	<p>3. Dzieci posługując się pedzlem mają za zadanie smarować małe obszary buta, a następnie przyklejać na nie wybrany materiał plastyczny. Każdy, kto skończy odkłada pracę w wyznaczone miejsce.</p> <p>4. Dzieci po zakończonym zajęciu mają za zadanie posprzątać miejsce pracy.</p>	O.9, p.2 O.6 O.2, p.5	- kolorowy papier, - bibuła, - klej, - pedzle, - obrazki z sylwetami butów	<p>3. - wyrabianie sprawności manualnej, - udoskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, - rozwijanie kreatywności, - przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, - kształtowanie motywacji do samodzielnej pracy.</p> <p>4. - dbanie o porządek podczas i po zakończeniu pracy.</p>	

<i>końcowa</i>	5 min	5. N-lka wraz z dziećmi omawia prace plastyczne. 6. nagrodzenie dzieci kolorowymi serduszkami za aktywny udział w zajęciu i pozostawieniu miejsca pracy w czystości.	5. Dzieci słuchają oceny prac. Mogą również swobodnie się wypowiadać na temat prac plastycznych. 6. Dzieci zastają zagrodzone za aktywny udział w zajęciu i staranne wykonanie prac plastycznych.	O.3, O.9	- odznaki w kształcie serca	5. -formuluje samodzielnie zdania na określony temat, - wyraża śmiało swoje myśli. 6. - kształtowanie motywacji do samodzielnej i estetycznej pracy.	
----------------	-------	---	--	-------------	-----------------------------	--	--

XII Wykaz załączników do scenariusza

Scenariusz zajęć w przedszkolu Miejskim nr 15 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Małgorzata Franczak

I Tytuł: Scenariusz zajęć dla dzieci 5 letnich z zakresu kształtowania pojęć matematycznych – inteligencja matematyczna

II Data: 20.11.2012

III Hasło programowe:

Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci wraz z edukacją matematyczną.

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego:

Iwona Broda „Od przedszkola do pierwszaka”

Treści z podstawy programowej:

1/1,2; 14/4,5; 3/1,2; 13/1;

IV Temat zajęć:

Pracowita wiewiórka- zabawa dydaktyczna na podstawie wiersza. Wprowadzenie liczby i cyfry 5.

V Cele:

A cel główny:

Zaznajomienie się z liczbą i cyfrą 5.

B cele szczegółowe:

- pobudzanie i rozwijanie myślenia, wyobraźni dziecka
- kształcenie umiejętności liczenia w zakresie od 1 do 5

C cele operacyjne: dziecko:

- rozpoznaje z której strony płynie dźwięk
- rozróżnia głosy kolegów
- słucha uważnie wiersza
- buduje poprawnie zdania
- potrafi liczyć w zakresie 1-5
- potrafi ocenić czy wielkość przedmiotów ma wpływ na ilość
- potrafi wybrać spośród kilku możliwości odpowiedni element
- wie jak napisać cyfrę 5
- zna zasady obowiązujące podczas zabawy

VI Metody pracy:

Podająca, problemowa

VII Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy:

Zbiorowa, indywidualna

VIII Środki dydaktyczne:

– *przeznaczone dla dzieci:*

- dwa koszyczki: jeden z orzeszkami, drugi z szyszkami
- sylwety pięciu wiewiórek,
- Karty do pisania po śladzie

– *wykorzystywane przez nauczyciela:*

- wiersz pt. „Wiewiórki” E. Belczewskiej,
- sztaluga
- ilustracja zbiorów orzechów laskowych i włoskich
- karty ze zbiorami składającymi się z 2,3,4 i 5 elementów
- znak graficzny cyfry 5

IX Wstępna organizacja zajęć:

Dzieci usadzone w półkolu na dywanie

X Przewidziany czas trwania zajęć:25 minut

XII Wykaz załączników do scenariusza:

- wiersz pt. „Wiewiórki” E. Belczewskiej,
- sylwety pięciu wiewiórek,
- karty do pisania po śladzie

- ilustracja zbiorów orzechów laskowych i włoskich
- karty ze zbiorami składającymi się z 2,3,4 i 5 elementów
- znak graficzny cyfry 5

„Wiewiórki” - E. Belczewska

Było wiewiórek pięć.
 Pierwsza zjadła orzeszek na śniadanie.
 Druga w tym czasie sprzątała mieszkanie.
 Trzecia szykowała obiad dla dzieci.
 A czwarta sprzątała w lesie śmieci.
 Wiewiórka piąta wybrała się na imieniny do zająca.
 Wieczorem wiewiórki się spotkały.
 I wszystko sobie opowiadały.

XI Przebieg zajęć:

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
wprowadzająca	2 minuty	1. Nauczyciel przedstawia dzieciom zasady zabawy „Dzień dobry”.	1. Dzieci siedzą na dywanie. Jedno z nich stoi przed nimi odwrócone tyłem. Jedno z siedzących dzieci mówi „dzień dobry” natomiast dziecko stojące odwraca się i odgaduje, kto to powiedział. Jeżeli zgadnie zamieniają się miejscami.	1/2		1. - rozpoznaje z której strony płynie dźwięk - rozróżnia głosy kolegów	
własstwa	19 minut	2. Zwierzęta również mają takie cechy, o których powie wam wiersz pt. „Wiewiórki” E. Bełczewskiej 3. Rozmowa odnośnie wiersza. Nauczyciel zadaje pytania: Ile było wiewiórek? 4. Nauczyciel daje dziecku sylwetę wiewiórki do powieszenia na sztaludze, pyta dzieci ile jeszcze brakuje na sztaludze wiewiórek. Wybiera następnego dziecko do powieszenia kolejnej sylwety, pyta wszystkich ile teraz jest wiewiórek, ile wiewiórek było w wierszu i ile jeszcze ich brakuje na sztaludze. Po zawieszeniu dwóch kolejnych obrazków nauczyciel zadaje te same pytania. 5. Następnie nauczyciel pyta dzieci czy pamiętają, co w wierszu robiły wiewiórki?	2. Dzieci wykazują się dobrym słuchem. 3. Dzieci odpowiadają na pytania oraz zawieszają sylwety wiewiórek na sztaludze. 4. Dzieci wyjmują z koszyków 4 orzeszki i 1 szyszki układają je w rzędzie, na koniec liczą ile razem jest smakołyków. 5. Dzieci szacują, który zbiór jest większy, następnie liczą przedmioty w zbiorach. 6. Dzieci mają za zadanie wybrać ten, na którym jest tyle elementów, co wiewiórek w wierszu. 7. Dzieci piszą cyfrę 5 w powietrzu, na plecach kolegi, na koniec dzieci piszą cyfrę po śladzie	2. 1/1; 14/5 3. 3/1,2; 13/1 4. 13/1 5. 13/1 6. 13/1 7. 14/4	2. wiersz pt. „Wiewiórki” E. Bełczewskiej 3. sylwety pięciu wiewiórek, sztaluga 4. dwa koszyczki: jeden z orzeszkami, drugi z szyszkami 5. ilustracja zbiorów orzechów laskowych i włoskich 6. karty ze zbiorami składającymi się z 2,3,4 i 5 elementów 7. znak graficzny cyfry 5, 8. Karty do pisania po śladzie	2. - słucha uważnie wiersza 3. - buduje poprawnie zdania - potrafi liczyć w zakresie 1-5 4. - potrafi liczyć w zakresie 1-5 5. - potrafi ocenić czy wielkość przedmiotów ma wpływ na ilość 6. - potrafi wybrać spośród kilku możliwości odpowiedni element 7. - wie jak napisać cyfrę 5	

		<p>6. Wiewiórka podczas sprzątania w lesie znalazła 4 orzeszki i 1 szyszkę. Pomóż jej policzyć ile razem ma smakołyków.</p> <p>Szacowanie – nauczyciel przedstawia 2 zbiory orzechów, jeden z orzechów laskowych drugi z orzechów włoskich oba mają po 5 orzechów. Zadaje dzieciom pytanie jak myślą, w którym zbiorze jest więcej, następnie prosi aby przeliczyli orzechy z obu zbiorów</p> <p>Nauczyciel pokazuje zbiory składające się z 2, 3, 4 i 5 elementów.</p>					
	<p>7. Nauczyciel pokazuje dzieciom znak graficzny cyfry 5 następnie omawia jak wygląda, demonstruje sposób jej pisania. Zwraca uwagę na miejsce rozpoczęcia pisania, na kierunek ruchu ręki i rozmieszczenie poszczególnych elementów cyfry w powietrzu.</p>						

<i>końcowa</i>	4 minuty	8. Podsumowanie zajęć. Zabawa „magiczna liczba 5”.	8. Dzieci ustalają magiczny symbol dla liczby 5 np. podniesienie prawej ręki do góry. Podczas liczenia na dźwięk liczby: 1 dzieci wykonują podskok 2 klaszczą w dłonie dwa razy 3 podnoszą prawą nogę 4 podnoszą lewą nogę Na liczbę 5 wykonują ustalony wcześniej magiczny symbol.	8. 1/2	8. – zna zasady obowiązujące podczas zabawy	
----------------	----------	---	--	--------	---	--

Scenariusz zajęć w przedszkolu nr 11

Student/ka III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Dominika Małecka

I Tytuł:

II Data: 24.10.2012

III Hasło programowe: Obserwuje pogodę i wiem, jak się zachować, aby było bezpiecznie

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego: Iwona Broda „Od przedszkolaka do pierwszaka”, Wydawnictwo: WSiP

Treści z podstawy programowej:

- przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;
- próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie;
- potrafi uważnie patrzeć (organizuje pole spostrzeżeń), aby rozpoznać i zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach;

IV Temat zajęć: „Jesienne zabawy”

V Cele:

A cel główny:

- Uświadomienie dzieciom konieczności zachowania się stosownie do pogody oraz rozwijanie wyobraźni i prawności manualnych.

B cele szczegółowe:

- Uczeń dostrzega zmiany zachodzące w ubiorze jesienią;
- Uczeń zna zjawiska atmosferyczne przejawiające się jesienią;
- Uczeń wie jak można się bawić jesienią

C cele operacyjne:

- Uczeń potrafi dobrać stosowne ubranie do pogody;
- Uczeń potrafi określać występujące jesienią zjawiska pogodowe;
- Uczeń potrafi dobrać zabawy jesienną porą na dworze;
- Uczeń sprawnie manipuluje materiałami przyrodniczymi;

VI Metody pracy: słowna, oglądowa (pokaz), czynna

VII Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy: indywidualna, zbiorowa

VIII Środki dydaktyczne:

- przeznaczone dla dzieci:
obrazki z elementami ubioru (karta pracy 1), materiały przyrodnicze (jarzębina, żółędzie i kasztany)
- *wykorzystywane przez nauczyciela:*
obrazki dzieci bawiących się jesienią (karty pracy 3,4 i 5), tekst wierszyka „Kasztanowe postacie” B. Forma (karta pracy 2)

IX Wstępna organizacja zajęć: przygotowanie tablicy z wywieszonymi na niej obrazkami zabaw dzieci jesienią

X Przewidziany czas trwania zajęć: 40 minut

XI Przebieg zajęć:

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
wprowadzająca	10	<p>1. Nauczyciel pyta dzieci o obecną porę roku, i w co się bawią o tej porze roku?</p> <p>- nauczyciel pokazuje przykładowe zabawy na obrazkach</p> <p>2. nauczyciel zadaje pytania dzieciom o odpowiedni ubiór jesienią.</p>	<p>1. Dzieci odpowiadają na pytania nauczyciela o porę roku i zabawy.</p> <p>- dzieci oglądają pokazywane obrazki przez nauczyciela</p> <p>2. dzieci opowiadają jak się ubierają jesienią porą i jak powinny się ubierać.</p>	- kształtowanie umiejętności społecznych; zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych	- ilustracje zabaw dzieci pora jesienną	- dzieci biorą aktywny udział w zajęciach - odpowiadają pełnymi zdaniami	
właściwa	20	<p>3. Nauczycielka prezentuje dzieciom wiersz „Kasztanowe postacie”</p> <p>4. Nauczyciel omawia z dziećmi wiersz.</p> <p>5. Nauczyciel rozdaje materiały przyrodnicze dzieciom i na podstawie omawianego wiersz zleca dzieciom wykonanie kasztanowych postaci.</p>	<p>3. Dzieci słuchają czytanego przez nauczyciela wiersza.</p> <p>4. Opowiadają, o czym jest wiersz.</p> <p>5. Dzieci tworzą kasztanowe postacie wg. czytanego wcześniej wiersza.</p>	- obszar edukacji przyrodniczek - obszar edukacji w zakresie mowy i myślenia	- karta pracy nr. 2 (wiersz „Kasztanowe postacie” B. Forma) - materiały przyrodnicze (jarzębina, żółędzie i kasztany)	- dziecko słucha uważnie - potrafi wymienić dary jesieni - zna zastosowanie darów jesieni	
końcowa	10	<p>6. Na zakończenie zajęć nauczyciel rozdaje dzieciom obrazki (karty pracy nr. 1) i zadaje pytanie: - które rzeczy są potrzebne kiedy pada deszcz? I zleca pokolorowanie tych właściwych.</p>	<p>6. dzieci odpowiadają pełnymi zdaniami na pytanie zadane przez nauczyciela, a następnie kolorują rzeczy potrzebne podczas deszczu</p>	- wspomaganie rozwoju mowy dzieci - obszar edukacji plastycznej	- karta pracy nr. 1 (obrazki z elementami ubioru)	- uczeń potrafi dobrać odpowiedni ubiór do aury pogodowej	

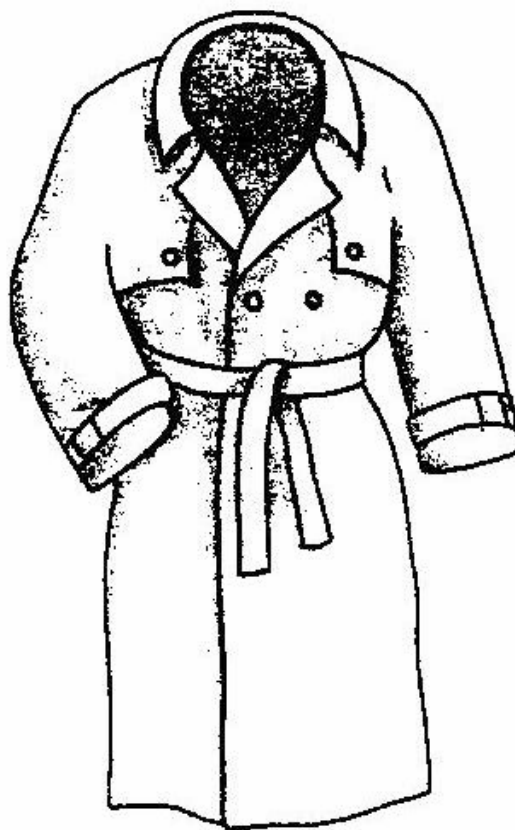
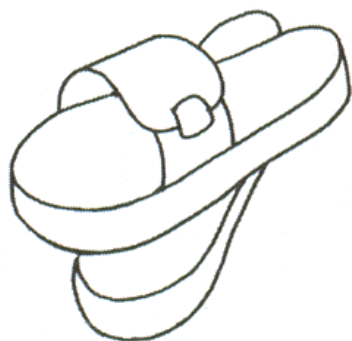
XII Wykaz załączników do scenariusza:

1) karta pracy 1 (obrazki z elementami ubioru); 2) karta pracy 2 (tekst wiersza „Kasztanowe postacie” B. Forma); 3) karta pracy 3; 4) karta pracy 4; 5) karta pracy 5

Załącznik nr 1 - karta pracy 1 (obrazki z elementami ubioru)

KARTA PRACY 1

Pokoloruj tylko te rzeczy, które są potrzebne, kiedy pada deszcz.

KARTA PRACY 2

B. Forma: Kasztanowe postacie

Kasztanowy ludzik
mieszka w mym pokoju,
głowę ma z kasztana
z jarzębiny oczy.

Bardzo lubi tańczyć
w żółdziowych butach,
kiedy mu zaśpiewam
wesoło podskoczy.

Zapraszamy wszystkich
do wspólnej zabawy,
kiedy wciąż po szybie
smutno krople płyną.

Kasztanowe miasto
ze skarbów jesieni,
robią przedszkolaki
z wesołutką miną.

Załącznik nr. 3 - KARTA PRACY 3

Załącznik nr. 4 - KARTA PRACY 4

Złącznik nr. 5 KARTA PRACY 5

Scenariusz zajęć w Przedszkolu Miejskim nr 12 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Monika Głaz z pomocą Pani Krystyny Smyk

Data: 29.11.2012 r.

Hasło programowe:

- Osiąganie umiejętności w zakresie rozbudzenia zainteresowania regionem.
- Osiąganie umiejętności w zakresie porozumiewania się i stosowania poprawnych form gramatycznych.

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego:

- E. Tokarska, J. Kopała „Zanim będę uczniem”- program wychowania przedszkolnego.

Treści z podstawy programowej:

- Umie nazwać wybrane instytucje użyteczności publicznej (praca szewca).
- Formuluje samodzielnie zdania na określony temat.
- Potrafi rozmawiać o tym co się wydarzyło
Temat zajęć: „Buciki Piotrusia”- wiersz do słuchania H. Wojciechowskiej-Wtórniak.

Cele:

A cel główny:

- Wyrabianie dbałości o ład i porządek.(P.P- O.2, p. 4,5)

B cele szczegółowe:

- Poznawanie treści wiersza pt. „Buciki Piotrusia”.
- Kształtowanie umiejętności uważnego słuchania tekstu literackiego (wiersza)
- Nabywanie sprawności w samodzielnym wypowiedzianiu się na określony temat (scenki, treści wiersza) poprawnie pod względem gramatycznym.
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania prostych zagadek słownych, kojarząc odpowiedź z konkretnym przedmiotem.
- Wyrabianie właściwych form zachowań: dbanie o własne obuwie (czyszczenie, odkładanie na wyznaczone miejsce), kształtowanie nawyku utrzymywania porządku (wycieranie obuwia przed wejściem do pomieszczenia).

C cele operacyjne:

- Dziecko zna treść wiersza pt. „Buciki Piotrusia”
- Rozumie treść poznanego wiersza
- Wypowiada się na określony temat
- Rozwiązuje proste zagadki
- Dbą o własne obuwie
- Wie, że trzeba wytrzeć obuwie przed wejściem do pomieszczenia.

Metody pracy:

- Podające
- Poszukujące
- Praktyczna
- Ekspresywna - żywego słowa, swobodnej ekspresji.

Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy:

- Indywidualna, zbiorowa

Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci*: żetony (obrazki z butami)
- *wykorzystywane przez nauczyciela*: scenka rodzajowa na tablicy (półka z butami), tekst wiersza, tekst zagadki, magnetofon, płyta CD z piosenką „Szewc”, przybory do czyszczenia obuwia.

Wstępna organizacja zajęć:

- przygotowanie środków dydaktycznych i scenki rodzajowej na tablicy

Przewidziany czas trwania zajęć: ok. 25 min

Przebieg zajęć:

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
wprowadzająca	5 min	<p>1. Tablica zasłonięta- moment zaskakawienia- zagadka o butach.</p> <p>2. Rozmowa wprowadzająca przy scenie rodzajowej na tablicy.</p> <p>-Przyjrzyjcie się tablicy, co ona przedstawia?</p> <p>-Co możemy powiedzieć o tych butach?</p> <p>-Dlaczego mają tak różne kształty?</p>	<p>1. Dzieci odpowiadają na zagadkę.</p> <p>2. Zapoznają się z ilustracją na tablicy.</p> <p>3. Odpowiadają na pytania stawiane przez nauczyciela.</p>	Mowa	-tekst zagadki -scenka rodzajowa na tablicy- ilustracja przedstawiająca półkę z butami.	-dziecko rozwiązuje zagadkę -dziecko umie wypowiedzieć się na dany temat.	
właściwa	ok.10 min	<p>3. Zapoznanie z treścią wiersza pt. „Buciki Piotrusia”- nauczyciela recytuje wiersz.</p> <p>4. Rozmowa na temat treści wiersza:</p> <p>-Jak ma na imię chłopiec, o którym mowa w wierszu?</p> <p>-Co zrobił Piotruś?</p> <p>-Jakie te buty były, co takiego miały?</p> <p>-Dlaczego buciki nie puszczały Piotrusia do zabawy?</p> <p>-Co chciał robić jeden but, a co drugi?</p> <p>-Do czego doprowadziła ta sytuacja?</p>	<p>4. Dzieci słuchają wiersza recytowanego przez nauczycielkę.</p> <p>5. Odpowiadają na pytania związane z treścią wiersza.</p> <p>6. Dzieci uczestniczą w zabawie ruchowej.</p>	Mowa Ruch	-tekst wiersza -żetony z sylwetami butów w 3 kolorach w wzorach.	-uważne słuchanie wiersza i jego rozumienie. -pobudzanie do myślenia.	

		<p>-Jak myślicie, czy buty zachowywały się właściwie, dlaczego tak uważasz?</p> <p>-Do czego doprowadziła kłótnia butów?</p> <p>- Na czym polega zgodna zabawa?</p> <p>5. Zabawa ruchowa: Buciki do pary” (buciki tańczą na balu, na przerwę w muzyce dzieci oznaczone żetonami w 3 kolorach dobierają się w pary) 2x</p>				
<i>końcowa</i>	10 min	<p>1. Rozmowa na temat potrzeby dbałości o buty (demonstracja przyborów do czyszczenia)</p> <p>-O czym musimy pamiętać po powrocie ze spaceru?</p> <p>-Dlaczego musimy pamiętać o dokładnym wytarciu butów przed wejściem do domu?</p> <p>-Jak powinniśmy dbać o buty?</p> <p>-Jakich przyborów używamy by utrzymać buty w czystości?</p> <p>2. Zabawa ruchowa przy piosence pt. „Szewc”.</p>	<p>Mowa</p> <p>Ruch</p>	<p>-przemyślenia do czyszczenia obuwia: pasta do butów, szczotka do butów, ściereczka.</p> <p>-magnetofon</p> <p>-płyta z piosenką.</p>	<p>-dostarczenia nowej wiedzy na temat przyborów do czyszczenia obuwia.</p>	

XII Wykaz załączników do scenariusza:
 -Załącznik nr 1. Tekst zagadki, Załącznik nr 2. Wiersz pt. „Buciki Piotrusia”.

Załącznik nr 1. Zagadka

„Mają długie języki
I sznurowadła mają.
Gdy dzieci chcą wyjść na dwór,
Na stopy je nakładają.” (buty)

Załącznik nr 2. Wiersz

„Piotruś włożył buty dwa,
każdy z nich sznurówkę ma.
Bucik lewy, bucik prawy
-nie puszczają do zabawy!
Jeden chciałby kopać piłkę,
Drugi skakać dłuższą chwilkę.
Kiedy pierwszy w miejscu stał,
Drugi do zabawy gnał.
Oba buty się kłóciły,
I Piotrusia... przewróciły.”

Scenariusz zajęć w Przedszkolu Miejskim nr 10 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Ewelina Kaczor

Tytuł: Poznajemy charakter pracy listonosza.

Data: 29.11.2012r.

Hasło programowe: Poznajemy zawody.

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego:

Małgorzata Kwaśniewska i Wiesława Żaba-Żabińska,

Nasze przedszkole Program edukacji przedszkolnej wspomagający aktywność dzieci, Wyd. MAC

Treści z podstawy programowej:

Ob. 1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych.

Ob. 1. pkt. 1. obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują; grzecznie zwraca się do innych.

Ob. 1. pkt. 2. przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych.

Ob. 2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku.

Ob. 2. pkt. 5. utrzymuje porządek w swoim otoczeniu.

Ob. 3. wspomaganie rozwoju mowy.

Ob. 3. pkt. 1. zwraca się bezpośrednio do rozmówcy, stara się mówić poprawnie pod względem artykulacyjnym, gramatycznym, fleksyjnym i składniowym.

Ob. 3. pkt. 2. mówi płynnie.

Ob. 3. pkt. 3. uważnie słucha.

Ob. 4. wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia.

Ob. 6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych.

Ob. 6. pkt. 1. wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić.

Ob. 8. Wychowanie przez sztukę – muzyka i śpiew, pląsy i taniec.

Ob. 8. pkt. 1. śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe; chętnie uczestniczy w zbiorowym śpiewie, w tańcach i muzykowaniu;

Ob. 8. pkt. 2. dostrzega zmiany dynamiki, tempa i wysokości dźwięku utworu muzycznego, wyraża je, płasząc lub tańcząc.

Ob. 14. kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania.

Ob. 14. pkt. 3. dysponuje sprawnością rąk oraz koordynacją wzrokowo-ruchową potrzebną do rysowania, wycinania i nauki pisania.

Ob. 14. pkt. 5. słucha opowiadań i rozmawia o nich.

Ob. 14. pkt. 7. rozumie sens informacji podanych w formie uproszczonych rysunków oraz często stosowanych oznaczeń i symboli.

Temat zajęć: „Pan Listonosz listy niesie”.

Cele:

Cel główny:

- zapoznanie dzieci z pracą listonosza

Cele szczegółowe:

- zapoznanie dzieci ze specyfiką pracy listonosza
- zapoznanie dzieci z elementami stroju listonosza

Cele operacyjne:

- dziecko zna specyfikę pracy listonosza
- dziecko wie, jak wygląda listonosz
- dziecko odpowiada na pytania w oparciu o wiersz
- dziecko wie, kto roznosi listy
- dziecko potrafi się przedstawić i zna nazwę miejscowości, w której mieszka
- dziecko bierze udział w zabawach muzycznych i ruchowych
- dziecko wykonuje pracę plastyczną według poleceń nauczyciela

Metody pracy:

- słowna: rozmowa
- oglądowa: pokaz, obserwacja
- praktyczna: zabawy, zadania

Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy:

- indywidualna
- zbiorowa

Środki dydaktyczne :

- przeznaczone dla dzieci: kolorowanka z postacią listonosza, kredki
- przeznaczone dla nauczyciela: tekst wiersza M. Terlikowskiej „Listonosz”, zagadka obrazkowa, czapka listonosza

Wstępna organizacja zajęć:

Zorganizowanie spotkania z listonoszem.

Przewidziany czas trwania zajęć: 30 minut

Przebieg zajęć w przedszkolu

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
wprowadzająca		<p>Nauczyciel wprowadza uczniów do tematu zajęć za pomocą zagadki obrazkowej.</p> <p>Zapowiada zaproszonego gościa.</p>	<p>Rozwiązują zagadkę obrazkową. Oczekują na przybycie gościa.</p>	<p>Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania.</p>	<p>Zagadka obrazkowa</p>	<p>Potrafią rozwiązać zagadkę obrazkową.</p>	
właściwa		<p>Nauczyciel wprowadza do sali gościa – listonosza.</p> <p>Opowiada on o swoim zawodzie, zagrożeniach, przedstawia elementy swojego stroju. Odpowiada na pytania dzieci.</p> <p>Nauczyciel odczytuje uczniom wiersz M. Terlikowskiej pt. „Listonosz”(załącznik nr 1)</p> <p>Nauczyciel zadaje pytania na temat treści przeczytanego wiersza:</p> <p>a). O kim mówi ten wiersz? (o listonoszu)</p> <p>b). Kto to jest listonosz? (pan, który roznosi listy)</p> <p>c). Skąd listonosz wie, gdzie należy dostarczyć list? (na kopercie jest adres)</p> <p>d). Po czym poznajemy listonosza? (po torbie wypełnionej listami i po jego stroju)</p> <p>Zabawa dydaktyczna: „ Umiem się przedstawić i znam swój adres”. Nauczyciel podaje czapkę listonosza dziecku i prosi, aby podało swoje imię, nazwisko i adres.</p>	<p>Dzieci witają gościa. Wysłuchują jego opowieści z zaciekawieniem. Zadają listonoszowi pytania. Dziękują mu za spotkanie.</p> <p>Dzieci słuchają wiersza.</p> <p>Dzieci odpowiadają na pytania zadawane przez nauczyciela.</p> <p>Dziecko mówi swoje imię, nazwisko i adres, następnie podaje czapkę innemu dziecku.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi.</p>	<p>Tekst wiersza</p> <p>Czapka listonosza</p>	<p>Znają specyfikę pracy listonosza. Potrafią prawidłowo zadawać pytania.</p> <p>Potrafią odpowiadać na pytania związane z wierszem.</p> <p>Dzieci potrafią się przedstawić (podać swoje imię, nazwisko i adres).</p>	

<i>końcowa</i>		<p>Nauczyciel pokazuje uczniom obrazek listonosza Następnie rozdaje uczniom kolorowanki przedstawiające listonosza. (załącznik nr 2).</p> <p>Prosi ich o pokolorowanie.</p> <p>Omawia prace i robi wystawę.</p>	Kolorują otrzymane od nauczyciela kolorowanki.	Wychowanie przez sztukę – kolorowanie.		Potrafi prawidłowo dobrać kolory i zmieścić się w wyznaczonych liniach.	
----------------	--	---	--	--	--	---	--

Załączniki: tekst wiersza, kolorowanki

Załącznik nr 1

M. Terlikowska „Listonosz”

Przez ulice długie,
od samego rana,
idzie pan listonosz,
torbę ma wypchaną.

Czy pogoda,
czy dzień mglisty,
pan listonosz,
nosi listy.

Stuku, puku- proszę,
wpuśćcie listonosza.
Pan listonosz listy niesie,
nie pomyli się w adresie.

Załącznik nr 2

Scenariusz zajęć zintegrowanych Szkoła Podstawowa nr 7 w Chelmie Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Krystyna Ciechomska, Dagobert Lewczuk

Data: 21.03.2013 r.

Temat bloku: Magia lektur „O psie, który jeździł koleją”.

Temat dnia: Ludzie i zwierzęta.

Autor i tytuł programu w edukacji wczesnoszkolnej:

Małgorzata Ewa Piotrowska, Maria Alicja Szymańska,
„Nowe Już w szkole”, Wyd. Nowa Era

Treści z podstawy programowej:

- Ob.1.pkt.2.ppkt.c. czyta ze zrozumieniem utwory poetyckie, swobodnie rozmawia o ich treści, opisanych wydarzeniach i bohaterach.
- Ob.1.pkt.2.ppkt.d. dostrzega elementy humorystyczne w utworze.
- Ob.1.pkt.3.ppkt.a. układa i pisze zdania o formach opieki nad zwierzętami.
- Ob.1.pkt.3.ppkt.f. zna i stosuje pisownię „nie” z czasownikami.
- Ob.3. realizuje sylabami rytmicznymi, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne.
- Ob.6.pkt.4. wie, w jakim celu ludzie hodują różne zwierzęta;
podaje przykłady zwierząt hodowlanych dzieląc je na ptaki i ssaki.
- Ob.7.pkt.5. mnoży i dzieli w zakresie 100.
- Ob.7.pkt.7. rozwiązuje zadania tekstowe.
- Ob.10.pkt.4.ppkt.d. dba o prawidłową postawę, nabywa sprawności ruchowej.

Cele:

Cele główne:

- Doskonalenie umiejętności mnożenia i dzielenia liczb w zakresie 100 i rozwiązywania zadań tekstowych.
- Wskazywanie elementów humorystycznych w wierszu Aleksandra Fredry „Małpa w kąpieli”.
- Ćwiczenie dobierania czasowników o znaczeniu przeciwnym do podanych, pisownia nie z czasownikami.
- Układanie odpowiedzi na pytanie, dlaczego ludzie hodują lub trzymają w swoich gospodarstwach i domach różne zwierzęta?
- Poznanie czynności, jakie powinien wykonywać dobry opiekun zwierząt.

Cele szczegółowe:

- Mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 100.
- Rozwiązywanie zadań tekstowych.
- Czytanie ze zrozumieniem utworów poetyckich.
- Dostrzeganie elementów humorystycznych w utworze.
- Wzbogacanie słownika czynnego i biernego.
- Stosowanie pisowni nie z czasownikami.
- Układanie i zapisywanie zdań o formach opieki nad zwierzętami.
- Poznanie, w jakim celu ludzie hodują zwierzęta.
- Sylabizowanie rytmiczne, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne.

Cele operacyjne:

- Mnoży i dzieli w zakresie 100.
- Rozwiązuje zadania tekstowe.
- Czyta ze zrozumieniem utwory poetyckie.
- Dostrzega elementy humorystyczne w utworze.
- Wzbogaca słownik bierny i czynny.
- Zna i stosuje pisownię nie z czasownikami.
- Układa i zapisuje zdania o formach opieki nad zwierzętami.
- Wie, w jakim celu ludzie hodują różne zwierzęta.
- Sylabizuje rytmicznie, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne.

Metody pracy:

- Metody aktywizujące: pytania problemowe
- Metody czynne oparte na działaniu:
  - metoda kierowania własną działalnością dziecka, metoda zadań stawianych dziecku,
  - metoda ćwiczeń,

- Metody oglądowe, oparte na obserwacji:
  - metoda obserwacji i pokazu, metoda przykładu
  - Metody słowne:
rozmowy, zagadki, objaśnienia, sposoby społecznego porozumiewania się z dzieckiem (wyrażanie aprobaty dla jego postępowania, pochwały, tłumaczenia, przekonywania), metoda żywego słowa

Formy organizacji pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

Środki dydaktyczne:

- przeznaczone dla dzieci:
podręcznik cz.2, s.32; ćwiczenia cz.3, s.50-52; matematyka część 3, s.38-39; albumy, książki przyrodnicze o zwierzętach
- przeznaczone dla nauczyciela:
książka dla nauczyciela cz.3

Wstępna organizacja zajęć:-

Zapis tematu do dziennika:

Doskonalenie umiejętności mnożenia i dzielenia liczb w zakresie 100 i rozwiązywania zadań tekstowych. Wskazywanie elementów humorystycznych w wierszu Aleksandra Fredry „Małpa w kąpielu”. Ćwiczenie dobierania czasowników o znaczeniu przeciwnym do podanych, pisownia nie z czasownikami. Układanie odpowiedzi na pytanie, dlaczego ludzie hodują lub trzymają w swoich gospodarstwach i domach różne zwierzęta? Poznanie czynności, jakie powinien wykonywać dobry opiekun zwierząt.

Przebieg zajęć :

CELE OPERACYJNE UCZEŃ	WARUNKI PODBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
Mnoży i dzieli liczby w zakresie 100. Rozwiązują zadania tekstowe.	rozgrzewka umysłowa; zadania.	pamięciowe mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 100; matematyka część 3, s.38-39, z.1-6.	pamięciowe mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 100.	Edukacja matematyczna
Potrafi korygować postawę swojego ciała; Kształtują trwałe nawyki stosowania aktywnego wypoczynku w czasie pracy umysłowej.	Zabawa śródlekiyjna			Edukacja społeczna z elementami wychowania fizycznego
Przedstawia informację o wybranym zwierzęciu.	Stworzenie sytuacji dydaktycznej do ćwiczeń w mówieniu. Urządzenie wystawy „Świat zwierząt”.	Wyszukanie książkach informacji o różnych zwierzętach. Głośne odczytanie fragmentów książek przyrodniczych opisujących dane zwierzę bez podania jego nazwy.	O jakim zwierzęciu mówię lub czytam ?	Edukacja polonistyczna
Układa ustne odpowiedzi na pytanie: dlaczego ludzie hodują lub trzymają w swoich gospodarstwach i domach różne zwierzęta? Dokonują podziału tych zwierząt na grupy.	Stworzenie sytuacji dydaktycznej do ćwiczeń w mówieniu.	Ćwiczenia cz.3, s.51, z.4; Wypowiedzi na określony temat.	Dlaczego ludzie hodują lub trzymają w swoich gospodarstwach i domach różne zwierzęta? Podział tych zwierząt na grupy.	Edukacja polonistyczna Edukacja przyrodnicza
Potrafi korygować postawę swojego ciała; Kształtują trwałe nawyki stosowania aktywnego wypoczynku w czasie pracy umysłowej.	Zabawa śródlekiyjna			Edukacja społeczna z elementami wychowania fizycznego

<p>Doskonali technikę czytania i rozumienia tekstu – słuchanie poprawnego czytania tekstu;</p> <p>Wskazują elementy humorystyczne w wierszu A. Fredry „Małpa w kąpiel”.</p>	<p>Słuchanie wiersza Aleksandra Fredry „Małpa w kąpiel” czytanego przez nauczyciela;</p>	<p>Podręcznik cz.2, s.32 - Słuchanie poprawnego czytania tekstu;</p> <p>Czytanie tekstu w całości przez dzieci;</p> <p>Wskazywanie elementów humorystycznych w utworze.</p>	<p>Doskonalenie techniki czytania i rozumienia tekstu;</p> <p>Wskazywanie elementów humorystycznych w utworze.</p>	<p>Edukacja polonistyczna</p>
<p>Zna czynności, jakie powinien wykonywać dobry opiekun zwierząt;</p> <p>Ćwiczy dobieranie czasowników o znaczeniu przeciwnym do podanych, pisownia nie z czasownikami;</p> <p>Układa i zapisuje zdania o formach opieki nad zwierzętami.</p>	<p>Zadanie;</p> <p>Stworzenie sytuacji dydaktycznej do ćwiczeń w mówieniu.</p>	<p>Ćwiczenia cz.3, z.1, s.50;</p> <p>Wypowiedzi na określony temat.</p> <p>Ćwiczenie dobierania czasowników o znaczeniu przeciwnym do podanych, pisownia nie z czasownikami;</p> <p>Układanie i zapisywanie zdań dotyczących opieki nad zwierzętami.</p>	<p>Jakie czynności powinien wykonywać dobry opiekun zwierząt?</p> <p>Dobieranie czasowników o znaczeniu przeciwnym do podanych, pisownia nie z czasownikami; Układanie i zapisywanie zdań dotyczących opieki nad zwierzętami.</p>	<p>Edukacja polonistyczna</p> <p>Edukacja przyrodnicza</p> <p>Edukacja społeczna</p>
<p>Potrafi korygować postawę swojego ciała;</p> <p>Kształtują trwały nawyk stosowania aktywnego wypoczynku w czasie pracy umysłowej.</p>	<p>Zabawa śródlekcyjna</p>			<p>Edukacja społeczna</p> <p>z elementami wychowania fizycznego</p>
<p>Sylabizują rytmicznie, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne.</p>	<p>Zadania;</p> <p>Zabawa z piosenką.</p>	<p>Ćwiczenia, cz.3, z.1,2,3, s.52;</p>	<p>Sylabizowanie rytmiczne, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne.</p>	<p>Edukacja muzyczna</p>

Podsumowanie zajęć: Podsumowanie zdobytej wiedzy podczas tematu dnia.

Ocena aktywności ucznia: Zajęcia prowadzone w formie pracy w grupach uatrakcyjniły lekcję i wpłynęły na skuteczność zapamiętywania nabywanych umiejętności przez ucznia. Możliwość aktywnego działania było niezwykle atrakcyjne dla ucznia, a związane z nią praktyczne poznanie rzeczywistości zwiększyło skuteczność przyswojenia wiedzy w czasie lekcji. Niezwykle atrakcyjne dla ucznia i wspomagające procesy uczenia było stosowanie aktywnego wypoczynku w czasie pracy umysłowej w formie zabaw śródlekcyjnych.

Praca domowa: Napisz jak opiekujesz się (lub jeśli nie masz jak opiekowałbyś się) swoim zwierzątkiem w domu.

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy 2 Szkoły Podstawowej nr 2 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Urszula Dżaman

I Data: 04.03.2013 r.

Temat bloku: „Od gór do morza”.

Temat dnia: „Legenda o śpiących rycerzach”.

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: J. Hanisz, Wesola szkoła i przyjaciele.

Program edukacji wczesnoszkolnej w klasach 1-3 szkoły podstawowej.

Treści z podstawy programowej: Dostrzeganie roli zabawy dla rozwoju kompetencji językowych, społecznych, kontroli emocji i zdolności twórczych.

II Cele:

A cele ogólne: Rozwijanie twórczych dyspozycji dzieci w sferze werbalnej, muzycznej, ruchowej i plastycznej.

B cele operacyjne:

- poznawczy: zapoznanie dzieci z legendą, przedstawienie sposobu wykonania pracy plastycznej;
- kształcący: rozwijanie postawy twórczej poprzez kreatywne działania ruchowe, muzyczne, plastyczne;
- wychowawczy: rozwijanie u dzieci wiary we własne możliwości, umiejętności nawiązywania kontaktów z drugą osobą.

III Metody pracy:

wg. klasyfikacji:

- metody aktywizujące: zabawy twórcze przy muzyce.
- metody czynne oparte na działaniu: metoda zadań stawianych dziecku, metoda ćwiczeń.
- metody słowne : rozmowy, opowiadania, objaśnienia i instrukcje.

IV Formy organizacji pracy:

Zajęcia zorganizowane przez nauczycielkę,

Zabawa.

V Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci*: papier kolorowy, plastelina, farby, kredki, kartony, pędzle.
- *wykorzystywane przez nauczyciela*: odtwarzacz CD, płyta CD, podręcznik.

VI Wstępna organizacja zajęć: Dzieci usadzone przy stolikach, stoliki ustawione standardowo, przybory do wykonania prac ułożone na oddzielnym stoliku, w czasie zabawy ruchowej dzieci w rozsypce.

VII Zapis tematu do dziennika: Legenda o śpiących rycerzach.

Legenda „O śpiących rycerzach”

Wiele lat temu, u podnóża Tatr była sobie mała, góralska wioska. Mieszkał w niej młody pastuszek Jaśko, który bardzo kochał góry i często po nich wędrował. Znał niemal każdą ścieżkę, był na każdym szczycie i widział najpiękniejsze widoki, jaki tylko mógł sobie wyobrazić.

Pewnego dnia do jego rodzinnego domu zawitał sąsiad. Staruszek usiadł przy kominku, zapalił fajkę i zaczął snuć swoje opowieści.

- Gdy byłem młody, ludzie często opowiadali, że w jaskini pod samiutkim Giewontem jest ukryty skarb.

- Przecież pod Giewontem nie ma żadnej jaskini. Nie raz tam byłem, ale nigdy żadnej nie widziałem - wtrącił Jaśko.

- Chłopcze, Giewont jest wielki. Potrzeba mnóstwo czasu żeby go obejść dookoła i zbadać, co się pod nim kryje - uśmiechnął się stary góral i zaczął inną opowieść.

Nazajutrz Jaśko postanowił wybrać się pod Giewont i sprawdzić, czy gdzieś jest tajemnicza jaskinia pełna skarbów. Szedł długo, aż całkiem się zmęczył i usiadł na kamieniu przy niewielkim potoku. Obmywał w wodzie twarz, gdy nagle usłyszał rżenie koni. Rozejrzał się dookoła zdumiony. Był wysoko w górach, więc skąd miały się wziąć tutaj konie? Jeszcze raz wsłuchał się w dziwny odgłos i po chwili zrozumiał, że rżenie dochodzi spad ziemi. Dokładnie przyjrzał się głazom i dostrzegł, że pod tym, na którym przed chwilą siedział jest niewielka szczelina. Z wielkim wysiłkiem odsunął kamień na bok i jego oczom ukazało się przejście. Zaintrygowany, bez wahania zsunął się na dół. W jaskini nie pachniało wilgocią. Jaśko wyraźnie czuł zapach dymu z ogniska. Szedł długim tunelem, usiłując dojrzeć coś w ciemnościach. Nagle znalazł się w dużej grocie, na środku, której płonęło ognisko. Zaś pod ścianami, w rzędach stały piękne konie. Siedział przy nich rycerz w lśniącym zbroi. Wydawało się, że pilnuje koni, ale gdy Jaśko się zbliżył, zobaczył, że rycerz śpi, z głową wspartą na mieczu. Chłopiec przestraszył się i chciał uciekać, ale wtedy kopnął niewielki kamień. Hałas obudził rycerza.

- Czy już nadszedł czas? - zapytał niemal szeptem.

Konie cicho zarżały, strzygąc uszami, jakby wtórowały rycerzowi. A Jaśko stał jak wryty.

- Czy nadszedł już czas? - powtórzył rycerz, tym razem nieco głośniejszym głosem.

- Nie nadszedł, panie. Jeszcze nie.

- Dobrze. To bardzo dobrze - powiedział i wskazał chłopcu sąsiednią grootę. - Popatrz, chłopcze, tu śpi my - rycerze jego królewskiej mości. Gdy nadejdzie czas, wstaniemy, aby bronić polskich gór i polskiej ziemi. Ale teraz jeszcze nie budź moich braci. Gdy będzie trzeba, powstaną sami.

Jaśko zajrzał do sali, w których spali rycerze. Wszyscy stali wsparci o miecze, tak jakby w każdej chwili gotowi byli do walki.

- Nie, właściwy czas jeszcze nie nadszedł - powiedział, cofając się w stronę korytarza, którym przyszedł.

- Poczekaj chłopcze - rzekł nagle rycerz i podszedł do ogniska, wyciągając z niego grube polano. - Oświetl sobie tym drogę.

- Dziękuję, panie - Jaśko chwycił pochodnię i szybko ruszył w powrotną drogę.

Bardzo szybko znalazł się na zewnątrz. Po chłodzie, który panował na dole, wydawało mu się, że słońce niemiłosiernie piecze. Natychmiast pobiegł do domu, aby opowiedzieć wszystkim co widział. Kiedy górale usłyszeli opowieść, sami też zapragnęli zobaczyć rycerzy. Ale tym razem Jaśko nie odnalazł wejścia do jaskini. Nigdzie też nie było słyhać rżenia koni.

- Jeszcze nie nadszedł właściwy czas - powiedział Jaśko góralom.

I wszyscy mu uwierzyli. Gdy wieczorem wrócili do wioski i zasiedli przy kominku, stary gazda zwrócił się do chłopca.

- Nie sądziłem, że uda ci się odnaleźć skarb, o którym ci opowiadałem. Czy wiesz co jest tym skarbem?

Jaśko pokręcił głową.

- To wolność, chłopcze - uśmiechnął się stary góral. - Ona jest największym skarbem. Nie tylko tutaj, w górach, ale na całym świecie. I to właśnie jej będą zawsze strzegli śpiący rycerze z Tatr.

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZENI	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
<ul style="list-style-type: none"> - uczeń poznaje zasady pisania wyrazów z wielką literą, - poznaje rodzinę wyrazów „góra”, - wzbogaca wiedzę na temat gór i ich mieszkanców, wierceń ludowych. 	<p>Tworzenie warunków umożliwiających swobodne wypowiedzi, wyrażanie własnych opinii, zachęcanie do dyskusji.</p>	<p>Zapoznanie z treścią legendy „Legenda o śpiących rycerzach”</p>	<p>Dlaczego rycerze są uśpieni pod Giewontem?</p>	<p>Edukacja polonistyczna</p>
<ul style="list-style-type: none"> - uczeń zdobywa wiedzę na temat zróżnicowania głosu na sopran i bas, - pobudzana jest jego aktywność ruchowa, zręczność 	<p>Swobodne zabawy przy muzyce, kształtowanie koordynacji ruchowej, orientacji przestrzennej.</p>	<p>Udział w zabawie ruchowej przy muzyce, kształtowanie umiejętności rozróżniania głosów ludzkich z podziałem na sopran i bas.</p>	<p>Jakie są podstawowe rodzaje głosów?</p>	<p>Edukacja muzyczna</p>
<ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie zręczności, - dbałość o staranne wykończenie, - rozwijanie wyobraźni, inwencji twórczej. 	<p>Dostęp do różnorodnych materiałów np.: plasteliny, papieru kolorowego, farb, kred. Pomoc przy wykonaniu pracy.</p>	<p>Wykonanie obrazka – ilustracja przedstawiająca góry o dowolnej porze roku. Praca wykonana techniką wybraną przez ucznia.</p>	<p>Jakich materiałów użyjesz do wykonania obrazka? Co będzie znajdowało się na twoim obrazku?</p>	<p>Edukacja plastyczna</p>

IX Wykaz załączników do scenariusza: legenda, praca dziecka.

X. Podsumowanie zajęć:

U dzieci pojawia się chęć uczenia się, widoczne jest zadowolenie z udziału w zajęciach, pobudzona zostaje motywacja do udziału w zabawach, aktywność, rozwijana wyobraźnia i inwencja twórcza.

XI. Ocena aktywności ucznia:

Dzieci chętnie współdziałały w grupie, podejmowały pracę indywidualnie oraz zbiorowo, ćwiczyły umiejętności, wyciągały wnioski, wykorzystywały i przetwarzały zdobyte informacje.

XII. Praca domowa:

Wybierz legendę, którą chciałbyś przedstawić na forum grupy.

Załącznik – praca dziecka

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy 1c Szkoły Podstawowej nr 8 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Katarzyna Stambulska

I Data: 20.05.2013 rok

Temat bloku: Nasza klasowa gazetka

Temat dnia: Co to jest kaczką dziennikarska?

Treści z podstawy programowej:

- W kulturalny sposób zwraca się do rozmówcy, mówi na temat, zadaje pytania i odpowiada na pytania innych osób, dostosowuje ton głosu do sytuacji
- Pisze proste, krótkie zdania
- Interesuje się książką i czytaniem
- Słucha w skupieniu czytanych utworów
- Układa obiekty
- W sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku intelektualnego zachowuje się rozumnie, dąży do wykonania zadania

II Cele:

A cele ogólne: Poznanie związków frazeologicznych.

B cele operacyjne:

- Posiada wiedzę na temat niektórych związków frazeologicznych, oraz ich znaczenia.
- Wyjaśnia znaczenie wybranych związków frazeologicznych.

III Metody pracy:

- metody aktywizujące
- metody czynne oparte na działaniu (metoda kierowania własną działalnością dziecka, metoda ćwiczeń)
- metody oglądowe (metoda przykładu)
- metody słowne (rozmowa, objaśnienia i instrukcje, metoda żywego słowa)

IV Formy organizacji pracy:

- indywidualna
- grupowa

V Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci*: podr. 10, s.52, podr.8, s. 43-44, 78-79, opowiadanie G. Kasdepke „Kaczka dziennikarska”, kartki ze związkami frazeologicznymi, makulatura, monety i banknoty 10-złotowe, rysunki zabawek lub napisy
- *wykorzystywane przez nauczyciela*: podr. 10, s.52, podr.8, s. 43-44, 78-79, kartoniki z zapisanymi związkami frazeologicznymi z punktu 2, banknoty

VI Wstępna organizacja zajęć: ławki ustawione w 3 rzędach, starta tablica

VII Zapis tematu do dziennika: Słuchanie opowiadania „Kaczka dziennikarska” na podstawie utworu Grzegorza Kasdepke. Rozmowa na temat zachowania bohatera opowiadania. Wyjaśnienie powiedzenia kaczką dziennikarską w oparciu o treści opowiadania. Poprawianie błędów ukrytych w zdaniach, uzupełnienie w komiksie brakującego tekstu. Rozkładanie liczby 15 na składniki.

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: Nasz Klasa ,Nowe Wydanie, E. Misiorowska, Cz. Groński.

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZEN	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
1. Zwiertzątko z gazety. Uczeń potrafi zrobić zwiertzątko z gazety	Pokaz, metoda aktywności kreatywnej, wizualizacja	Wydzierają z gazety kształt zwiertzącia		Edukacja plastyczna
2. Wyjaśnianie znaczenia związków frazeologicznych. • Uczeń potrafi: dopasować odpowiednio wyrażenie do związku frazeologicznego	Pytania i odpowiedzi, karty dydaktyczne	Cicho czytają znaczenia związku frazeologicznego, Dopasowują wyjaśnienie do podanego przez nauczyciela związku Poprawne ułożone przypinają do tablicy		Edukacja polonistyczna
3. Ustalenie cechy wspólnej podanych związków frazeologicznych. • Uczeń potrafi: wskazać cechy wspólne związków frazeologicznych	Pytania i odpowiedzi, burza mózgów, praca w grupie	Uczniowie odpowiadają na pytania zadane przez nauczyciela.	<ul style="list-style-type: none"> • Co łączy wszystkie czytane zwroty? • Czy łatwo było rozpoznać znaczenie wszystkich zwrotów? • Które z nich znałicie wcześniej? 	Edukacja polonistyczna
4. Czytanie opowiadania „Kaczka dziennikarska” • Uczeń potrafi: odpowiedzieć na pytania do wysłuchanego tekstu	Praca z tekstem podręcznikowym, pytania i odpowiedzi, analiza tekstu	Uczniowie odpowiadają na pytania zadane przez nauczyciela.		Edukacja polonistyczna
5. Wyjaśnienie znaczenia wyrażenia „kaczka dziennikarska” • Uczeń potrafi: wyjaśnić znaczenie związku frazeologicznego, koloruje poprawne odpowiedzi	Praca z podręcznikiem.	Uczniowie kolorują poprawne odpowiedzi		Edukacja polonistyczna
6. Błędy chochlików • Uczeń potrafi: odszukać oraz poprawić błędy	Praca z podręcznikiem	Wyszukują błędy w tekście		Edukacja polonistyczna
7. Dopełnianie wyrazów • Uczeń potrafi: utworzyć wyraz według wzoru	Burza mózgów, metody aktywności kreatywnej, karty dydaktyczne	Uczniowie wymyślają słowa zaczynające się na literę znajdującą się po lewej stronie, a kończące się literą znajdującą po prawej. Podają swoje propozycje.		Edukacja polonistyczna

8. Przystawianie liter w nazwiskach zapisywanych na wizytówkach	Praca z podręcznikiem	Uczniowie układają z imion i nazwisk tytułów czasopism, zapisują je.	Edukacja polonistyczna
<ul style="list-style-type: none"> Uczeń potrafi: ułożyć z tytuł czasopisma z danych liter, poprawnie zapisać tytuł 			
9. Zabawa ruchowa	Praca w grupie	Uczniowie dobierają się w pary.	Zabawa ruchowa
<ul style="list-style-type: none"> Uczeń potrafi: współdziałać w grupie. 		Przedostają się w wyznaczone miejsce zgodnie z zasadami zabawy.	
10. Monografia liczby 15	Praca z podręcznikiem, pokaz, aktywny wykład	Odpowiadaj na pytania nauczyciela.	Edukacja matematyczna
<ul style="list-style-type: none"> Uczeń potrafi: określić liczebność w zbiorze, dopełniać do 15 		Przypinają liczmany do tablicy.	
11. Zabawa w sklep	Drama, wizualizacja, praca w grupie	Uczniowie podają przykłady działań matematycznych.	Edukacja matematyczna
<ul style="list-style-type: none"> Uczeń potrafi: współdziałać w grupie, wykorzystywać przybory 			
12. Wykonywanie brakującego rysunku	Praca z podręcznikiem	Uczniowie łączą rysunek z właściwym działaniem.	Edukacja matematyczna
<ul style="list-style-type: none"> Uczeń potrafi: łączyć rysunek z właściwymi działaniami 			

IX Wykaz załączników do scenariusza: Podręcznik, kartki ze związkami frazeologicznymi.

X. Podsumowanie zajęć: Zajęcia odbyły się sprawnie i zgodnie z założeniami nauczyciela. Uczniowie byli skupieni podczas zajęć. Dzieci angażowały się w zajęcia, były zadowolone z wykonanych czynności. Praca domowa nie została zadana.

XI. Ocena aktywności ucznia: Uczniowie podczas prowadzenia zajęć wykazały się wysoką kulturą osobistą. Dzieci były bardzo zainteresowane sposobem prowadzenia zajęć.

XII. Praca domowa:--

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy II szkoły podstawowej nr 8 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Ewelina Szymańska

(w oparciu o scenariusz „Razem w szkole” autorzy: Jolanta Brzózka, Katarzyna Harmak, Kamila Izbińska, Anna Jasiocha, Wiesław Went Wydawnictwo WSiP)

I Data: 16.05.2013 r.

Temat bloku: Nasza lektura/ Majowe święta

Temat dnia: Jesteśmy w Europie

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: „Razem w szkole” autorzy: Jolanta Brzózka, Katarzyna Harmak, Kamila Izbińska, Anna Jasiocha, Wiesław Went

Treści z podstawy programowej:

1.2 b) zna wszystkie litery alfabetu, czyta i rozumie proste, krótkie teksty

5.8 wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn narodowy), rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej

1.1 korzysta z informacji:

- a) uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji,
- b) czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym i wyciąga z nich wnioski,
- d) zna formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki; potrafi z nich korzystać;

2) analizuje i interpretuje teksty kultury:

- c) czyta teksty i recytuje wiersze, z uwzględnieniem interpunkcji i intonacji
- e) pod kierunkiem nauczyciela korzysta z podręczników i zeszytów ćwiczeń oraz innych środków dydaktycznych,

3) tworzy wypowiedzi:

- a) w formie ustnej i pisemnej: kilkudzaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie.
- c) uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie; poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych,
- d) dba o kulturę wypowiedzianą się; poprawnie artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy i właściwą intonację w zdaniu oznajmującym, pytającym i rozkazującym; stosuje formuły grzecznościowe,
- f) pisze czytelnie i estetycznie (przestrzega zasad kaligrafii), dba o poprawność gramatyczną, ortograficzną oraz interpunkcyjną,

5.4 Edukacja społeczna

- jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, tradycji kulturowej itp.; wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa

II Cele:

A cele ogólne:

Zaznajomienie z wydarzeniem wejścia Polski do Unii Europejskiej.

B cele operacyjne:

Uczeń:

- rozpoznaje flagę Unii Europejskiej
- wie, co oznaczają gwiazdy na fladze Unii Europejskiej
- wie, co jest walutą Unii
- posługuje się mapą
- poprawnie wykonuje polecenia nauczyciela
- używa poprawnych zwrotów przy pisaniu listu
- dostosowuje się do zasad panujących w klasie
- współpracuje z rówieśnikami

III Metody pracy:

- metoda zadań stawianych dziecku,
- metoda ćwiczeń,
- metoda przykładu,
- rozmowa,
- objaśnienia i instrukcje

IV Formy organizacji pracy: indywidualna, grupowa

V Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci*: mapa Europy, kartoniki z nazwami państw Unii Europejskiej, oraz z nazwami mieszkańców tych państw, magnesy, zeszyty ćwiczeń
- *wykorzystywane przez nauczyciela*: mapa Europy, kartoniki z nazwami państw Unii Europejskiej, oraz z nazwami mieszkańców tych państw, magnesy

VI Wstępna organizacja zajęć: (szczegóły dotyczące np.: układ stolików, usadzenie dzieci, umieszczenie pomocy, itp.)

Na tablicy zawieszona jest mapa Europy.

VII Zapis tematu do dziennika: Jesteśmy w Europie.

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZNIÓW	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOVIE	OBSZAR EDUKACYJNY
<p>Wyklaskuje swoje imię z podziałem na sylaby</p> <p>Wskazuje na mapie Europy położenie Polski i jej sąsiadów</p> <p>Koloruje flagę Unii Europejskiej</p> <p>Wyjaśnia, co oznaczają gwiazdy na fladze Unii Europejskiej</p> <p>Dopasowuje nazwy mieszkańców do nazw państw, tworzy rodziny wyrazów</p> <p>Przepisuje w kolejności alfabetycznej wyrazy</p> <p>-Odnajduje na mapie państwa wyróżnione w zeszytce ćwiczeń</p> <p>Dopasowuje nazwy mieszkańców państw europejskich do flag tych państw</p> <p>Pisze list zachowując zwroty grzecznościowe oraz uwzględnia wszystkie elementy listu</p>	<p>Zabawa na dywanie</p> <p>Możliwość napisania listu do wybranego przez siebie dziecka z dowolnego kraju Unii Europejskiej</p> <p>Możliwość indywidualnego podsumowania działań prowadzonych przez nauczyciela</p>	<p>Wyklaskanie swojego imienia z uwzględnieniem sylab</p> <p>Wskazanie na mapie Europy położenia Polski, sąsiadów Polski</p> <p>Pokolorowanie flagi Unii Europejskiej na odpowiedni kolor</p> <p>Wyjaśnienie, co oznaczają gwiazdy na fladze</p> <p>Dopasowanie nazw mieszkańców do nazw państw,</p> <p>Utworzenie rodziny wyrazów np. Polska- Polak – Polka</p> <p>Przepisanie do zeszytu w kolejności alfabetycznej powstałej rodziny wyrazów</p> <p>Odnalezienie na mapie Europy nazw państw na podstawie wyróżnionych w zeszytce ćwiczeń stolic.</p> <p>Dopasowanie nazw mieszkańców państw Europejskich do flagi tych państw.</p> <p>Napisanie listu do dziecka z wybranego kraju europejskiego, pamiętając o wszystkich elementach listu oraz zwrotach grzecznościowych</p> <p>Zebranie opinii o zajęciach - podniesienie ręki, jeśli uczeń zgadza się ze zwrotem wypowiedzianym przez nauczyciela (Podobały mi się dzisiaj zajęcia. Chciałabym aby było takich zajęć więcej, Nauczyciel mówił w sposób dla mnie zrozumiały itp.)</p>	<p>Gdzie leży Polska? Wskaż sąsiadów Polski</p> <p>Na jakie kolory trzeba pokolorować flagę?</p> <p>Co oznaczają gwiazdy na fladze Unii Europejskiej?</p> <p>Jak przyporządkujemy nazwy mieszkańców do nazw państw?</p> <p>Jakie nazwy państw połączymy z wyróżnionymi stolicami państw?</p> <p>Który mieszkaniec państwa europejskiego pasuje, do której flagi?</p> <p>O czym należy pamiętać pisząc list?</p> <p>Z jakich elementów składa się list?</p> <p>Co powinno zawrzeć się we wstępie, rozwinięciu, zakończeniu?</p> <p>Jak zapisujemy zwroty grzecznościowe?</p>	<p>Edukacja społeczna</p> <p>Edukacja polonistyczna</p>

- IX Wykaz załączników do scenariusza: (np.: ponumerowane karty pracy, treść zagadek, opowiadań itp. - kartoniki z nazwami państw Unii Europejskiej oraz z nazwami mieszkańców tych państw)
- X. Podsumowanie zajęć: Uczniowie kończą rozpoczęte przez nauczyciela zajęcia podniesieniem ręki na znak potwierdzenia wypowiedzianych przez nauczyciela sformułowań
- XI. Ocena aktywności ucznia: Uczniowie aktywnie uczestniczyli w zajęciach
- XII. Praca domowa: Brak

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy II Szkoły Podstawowej nr 5 w Chelmie

Student/ka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Anna Włoch

I Data: 25.03.2013 r.

Temat bloku: Wielkanoc

Temat dnia: Wiosenne porządki

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: J. Brzózka K. Hormak „Razem w szkole”

Treści z podstawy programowej: Obszar 1/3, 4/2, 7/4, 7/7

II Cele:

A cele ogólne:

- usprawnianie percepcji wzrokowej
- doskonalenie umiejętności rozpoznawania czasowników w różnych czasach
- rozwijanie twórczego myślenia
- budowanie wypowiedzi na temat „Jak pomagam w wiosennych porządkach?”.
- doskonalenie umiejętności pisania wyrazów z „rz”
- rozpoznawanie i nazywanie przedmiotów potrzebnych do wiosennego sprzątnia
- doskonalenie umiejętności dodawania oraz rozwiązywania zadań tekstowych

B cele operacyjne:

- uczeń wie jakie przedmioty i narzędzia potrzebne są do sprzątnia
- uczeń potrafi rozpoznać w zdaniu czas przeszły, teraźniejszy i przyszły
- uczeń zna zasady pisowni wyrazów z „rz”
- uczeń potrafi sformułować kilkudzaniową wypowiedź

III Metody pracy:

- metody aktywizujące: burza mózgów
- metody czynne oparte na działaniu: metoda samodzielnych doświadczeń, metoda praktycznego działania
- metody oglądowe, oparte na obserwacji: metoda pokazu
- metody słowne: rozmowa, zagadki, objaśnienia

IV Formy organizacji pracy:

- indywidualna
- grupowa

V Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci*: kredki, kolorowe kartki, rebus
- *wykorzystywane przez nauczyciela*: rebus, kartki z ilustracjami, magnesy

VI Wstępna organizacja zajęć: Dzieci zajmują miejsca w ławkach.

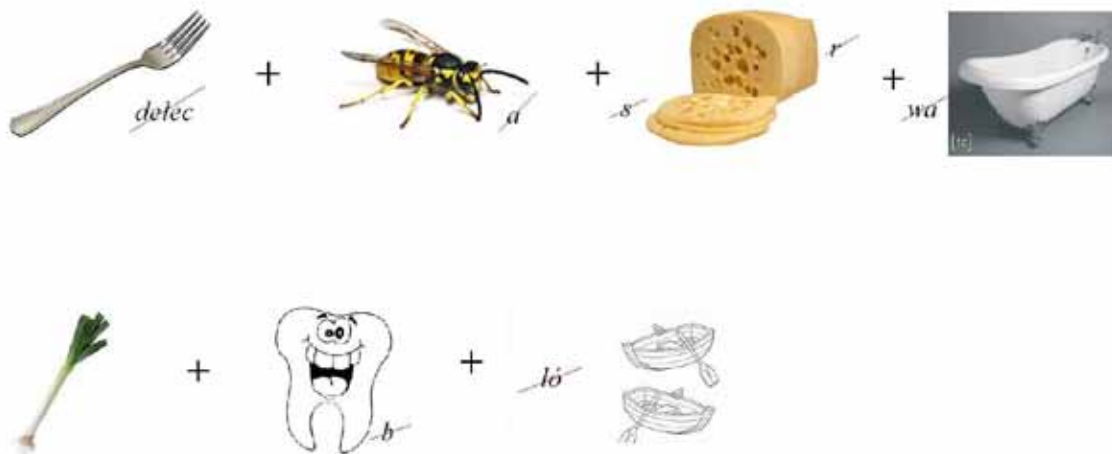
VII Zapis tematu do dziennika: Wiosenne porządki

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZNIÓW	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
Prawidłowo rozwiązuje rebus obrazkowy	Kartki z kolorowym rebusem przyczepione do tablicy	Rozwiązują rebus zaczepiony na tablicy	Co przedstawia rebus? Czym są wiosenne porządki?	Edukacja polonistyczna
Wypowiada się na temat tego jak przygotowuje się do porządków	Zapisywanie na tablicy skojarzeń	Zapisują na tablicy skojarzenia związane z wiosennymi porządkami oraz wypowiadają się w jaki sposób oni uczestniczą w porządkach	W jaki sposób pomagasz w wiosennych porządkach? Dlaczego porządki wiosenne są tak ważne?	Edukacja polonistyczna
Czyta ze zrozumieniem fragment wiersza, udziela odpowiedzi na pytania do tekstu	Tekst wiersza Jana Brzechwy „Wiosenne porządki”	Czytają tekst wiersza, następnie odpowiadają na pytania dotyczące wiersza	O czym jest mowa w wierszu? Kto wystąpił w wierszu? Kto pomagał wiosnie w porządkach? Czym skończyły się porządki?	Edukacja polonistyczna
Umie współpracować z grupą, układa z rozsypanki zdaniowej sensowne opowiadanie	Rozsypanka zdaniowa na kartkach	Układają w grupach opowiadanie z rozsypanki zdaniowej otrzymanej na kartkach		Edukacja polonistyczna
Uzupełnia z tekst z lukami odpowiednimi wyrazami	Tekst w książce – wypowiedź chłopca i dziewczynki na temat wiosennych porządków	Czytają i uzupełniają luki w wypowiedzi chłopca i dziewczynki z ćwiczenia w książce		Edukacja polonistyczna
Zna nazwy narzędzi ogrodniczych	Teksty zagadek dotyczących narzędzi ogrodniczych	Słuchają czytanych przez nauczyciela zagadek i odgadują o jakich narzędziach ogrodniczych mowa	Jakie znaczenie narzędzia ogrodnicze? Które narzędzie ogrodnicze podoba wam się najbardziej i dlaczego?	Edukacja polonistyczna
Wskazuje i nazywa poszczególne narzędzia ogrodnicze, wykonuje rysunek dowolnego przedmiotu „narzędzie ogrodnicze”	Ilustracje narzędzi ogrodniczych	Rysują kredkami dowolne narzędzie ogrodnicze	Jak wyglądają poszczególne narzędzia ogrodnicze? Które z nich potrafisz przedstawić na rysunku?	Edukacja plastyczna
Dodaje i odejmuje w zakresie 100, potównuje wyniki	Książka z zadaniami na dodawanie i odejmowanie w zakresie 100	Wykonują obliczenia w zakresie 100 w pamięci oraz w zeszytach, rozwiązują zadania tekstowe	Rozwiązywanie zadań z treścią, obliczanie w pamięci	Edukacja matematyczna

- IX Wykaz załączników do scenariusza: rebus obrazkowy, treść zagadek, ilustracje narzędzi ogrodniczych
- X. Podsumowanie zajęć: Uczniowie z dużym skupieniem i zaangażowaniem wypowiadali się na temat wiosennych porządków, precyzyjnie wykonywali rysunek. Podczas zajęć zachowywali spokój i porządek. Nauczyciel dziękuje uczniom za czynny udział w zajęciach, nagradza aktywnych uczniów plusami.
- XI. Ocena aktywności ucznia: Uczniowie chętnie brali udział w zajęciach, widać było duże zainteresowanie tematem i formą przeprowadzenia zajęć. Widoczne zaangażowanie każdego z uczniów.
- XII. Praca domowa: Nauczyciel prosi o przygotowanie fragmentu wiersza Jana Brzechwy „Wiosenne porządki” do recytacji

REBUS

Narzędzia ogrodnicze zagadki

Nie gryzą, choć zęby mają,
ogrodnikom pomagają - **grabie**

Ma ostrze i trzonek,
skopiesz nim zagonek – **szpadeł**

Jakie to naczynie dziurawe z przodu,
gdy tylko przyniesiesz do ogrodu,
zaraz nad kwiatami zalewa się łzami – **konewka**

Zrobię dołek, zrobię rów,
to usypię kopczyk znów.
Chwyć mnie mocno, oprzyj nogę,
cały ogród skopać mogę – **łopata**

Prawdziwa – zamiata śmieci, liście z ulicy.
Bajkowa – pod chmury leci, na rozkaz czarownicy – **miotła**

Karty z ilustracjami

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy III szkoły Podstawowej nr 5 w Chelmie

Studentka III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Joanna Dmucha

I Data: 12 marzec 2013 r.

Temat bloku: Nasi słynni rodacy.

Temat dnia: W krainie matematyki

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: D. Bascik- Kolek, Cz. Cyrański, B. Piechociński, MAC- Nasza klasa.

Treści z podstawy programowej:

1. liczy (w przód i w tył) od danej liczby po 1, dziesiątkami od danej liczby w zakresie 100 i setkami od danej liczby w zakresie 1000;
2. rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) oraz z wykorzystaniem grafów;
3. rozwiązuje zadania tekstowe wymagające wykonania jednego działania (w tym zadania na porównywanie różnicowe, ale bez porównywania ilorazowego);

II Cele:

A cele ogólne:

- uczeń potrafi dodawać i mnożyć w zakresie 100;
- wdrażanie uczniów do samodzielnej pracy z tekstem matematycznym;
- doskonalenie sprawności rachunkowych (techniki liczenia pamięciowego);

B cele operacyjne:

- rozwiązać rozmaite zadania tekstowe z zastosowaniem wyrażeń dwumianowanych
- formułować pytania do zadania
- uzupełniać dane w zadaniu

III Metody pracy:

- *metody aktywizujące:* metoda zabawowa – Nauczyciel podaje uczniom fabułę zabawy, a w przypadku gry również przepisy.
- *metody czynne oparte na działaniu:* metoda kierowania własną działalnością dziecka, metoda zadań stawianych dziecku, metoda ćwiczeń, działania praktyczne.
- *metody oglądowe, oparte na obserwacji:* metoda przykładu.
- *metody słowne:* rozmowy, objaśnienia i instrukcje, metoda żywego słowa.

IV Formy organizacji pracy: indywidualna, zbiorowa jednolita, zróżnicowana

V Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci:* kartony do zabawy w „milczka”, karty pracy
- *wykorzystywane przez nauczyciela:* scenariusz zajęć

VI **Wstępna organizacja zajęć:** dzieci przed rozpoczęciem lekcji zaopatrują się w kartony do zabawy „milczek”.

VII **Zapis tematu do dziennika:** Obliczanie niewiadomych liczb w zakresie 100. Rozwiązywanie zadań z treści z wykorzystaniem grafów.

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZNI	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
1. Zabawa w „mileczka” na rozgrzewkę. Nauczyciel podaje proste działania matematyczne na mnożenie i dzielenie w zakresie 100. Nauczyciel sprawdza poprawność obliczeń i podaje kolejne działania.	Uczeń jest motywowany atrakcyjnością zabawy, celem metody jest usprawnienie wiedzy dziecka. Uczeń stawiany jest w sytuacji zadaniowej i jest wewnętrznie motywowany.	Dzieci z przygotowanych wcześniej i rozłożonych na ławkach kartoników (0-9) wybierają właściwy wynik i pokazują go nauczycielowi. Uczniowie rozwiązują kolejno zadania przy tablicy i każdy indywidualnie na kartach pracy.	Jaki jest prawidłowy wynik? Jaka jest prawidłowa kolejność rozwiązywania zadania ?	Edukacja matematyczna Edukacja matematyczna
2. Rozwiązywanie działań w zakresie 100. Nauczyciel demonstruje ćwiczenia i prosi o prawidłowe rozwiązanie zadania.	Praca z tekstem.	Uczeń ma za zadanie rozwiązywać zadanie i sformułować poprawną odpowiedź do tego zadania.	Jak prawidłowo sformułować odpowiedź do zadania?	Edukacja matematyczna
3. Rozwiązywanie zadań tekstowych. Nauczyciel opisuje i objaśnia ćwiczenie podając jednocześnie jego cel.	Dzieci mają za zadanie rozwiązywać łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka	Uczniowie mają za zadanie dobrać tak liczby do siebie, aby równość była prawdziwa..	Jak wykonać działanie z niewiadomą w postaci okienka?	Edukacja matematyczna
5. Rozwiązywanie zadań grafowych.	Dzieci uczą się rozwiązywać zadania z wykorzystaniem grafów.	Dzieci mają za zadanie rozwiązać zadanie z wykonaniem - odpowiednich czynności oraz utworzyć prawidłową odpowiedź do zadania.	Jaka jest kolejność wykonywania zadań? Jaka będzie prawidłowa odpowiedź?	Edukacja matematyczna

IX Wykaz załączników do scenariusza: Karty pracy.

X. Podsumowanie zajęć: Usprawnianie dotychczasowo poznanych wiadomości z edukacji matematycznej oraz umiejętność posługiwania się niewiadomą w postaci okienka i grafów.

XI. Ocena aktywności ucznia: Uczniowie bardzo chętni do pracy przy tablicy jak również indywidualnie.

XII. Praca domowa: pracą domową są zadania do rozwiązania dla osób chętnych

1. Rozwiązywanie zadań tekstowych – Karta pracy nr. 2

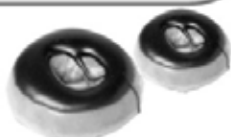
ZADANIA TEKSTOWE (1.)

.....
imię i nazwisko

klasa III .....

56

1. Ola kupiła 4 pudełka po 9 ciastek w każdym pudełku. Potem dokupiła jeszcze 6 pudełek po 8 ciastek w jednym pudełku. Ile łącznie ciastek kupiła Ola?

.....

Odp.: .....

2. Karolina kupiła 9 tulipanów, 15 róż i 11 frezji. Wszystkie kwiaty rozłożyła do 5 wazonów tak, że w każdym wazonie było po tyle samo kwiatów. Po ile kwiatów włożyła Karolina do jednego wazonu?

.....

Odp.: .....

3. Marta i Jaś zbierali kasztany. Marta zebrała 62 kasztany, a Jaś o 35 mniej. Ile kasztanów zebrały dzieci razem?

.....

Odp.: .....

4. Maciek zasadził 6 nasion fasoli. Marta posadziła o 9 nasion więcej niż Maciek, a Anetka 4 razy więcej nasion niż Maciek. Ile nasion posadzili razem?

.....

Odp.: .....

113

2. Obliczanie równości- Karta pracy nr. 3

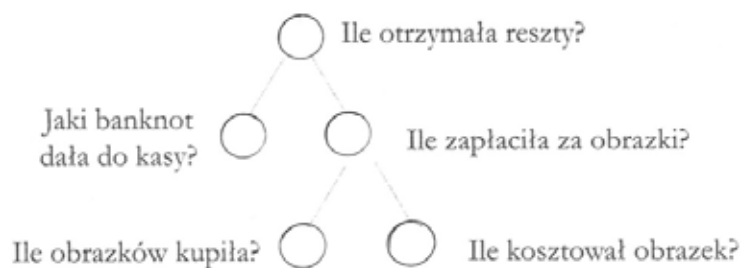
Dobierz takie liczby, aby równości były prawdziwe.

$54 + \square = 60$
 $36 + \square = 70$
 $15 + \square = 83$
 $68 + \square = 93$
 $34 + \square = 78$
 $29 + \square = 88$

• 59
 • 34
 • 44
 • 25
 • 68
 • 6

3. Rozwiązywanie zadań grafowych- Karta pracy nr. 5

Magda była na wycieczce w Wadowicach. Kupiła dla rodziny 3 obrazki przedstawiające panoramę miasta. Jeden obrazek kosztował 9 zł. Ile reszty otrzymała Magda, jeśli dała do kasy banknot pięćdziesięciozłotowy?

Two sets of horizontal lines for writing, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line.

Odpowiedź:

Two horizontal lines for writing the answer.

ZADNIE DLA CHĘTNYCH *:

- 1) Opowiadanie, które jako zadanie domowe ma przeczytać Wojtek, zaczyna się na górze strony 124, a kończy na dole strony o numerze 144. Ile stron ma do przeczytania Wojtek?
  - A. 10
  - B. 19
  - C. 20
  - D. 21
  - E. 22

- 2) Śweczka paliła się 3 godziny i jej długość zmniejszyła się w tym czasie o połowę. Ile czasu będzie się jeszcze palić?
  - A. 1 godzinę
  - B. 2 godziny
  - C. 3 godziny
  - D. 4 godziny
  - E. 1 godzinę 30 minut

- 3) Która trójka liczb ustawiona jest w porządku od liczby największej do najmniejszej?
  - A. 3, 6, 8
  - B. 5, 1, 4
  - C. 9, 4, 1
  - D. 4, 3, 4
  - E. 9, 8, 10

- 4) Ile podków potrzeba do podkucia 12 koni?
  - A. 12
  - B. 24
  - C. 36
  - D. 48
  - E. 96

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy II szkoły Podstawowej nr 11 w Chelmie

Autor scenariusza: Dominika Małecka

I Data: 27.02.2013

Temat bloku: Historia powrót do przeszłości

Temat dnia: Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: Teresa Janicka- Panek, Hanna Małkowska- Zegadło, Barbara Bieleń „ Szkoła na miarę”

II Cele:

A cele ogólne: Swobodne wypowiedzi na temat rządów Króla

B cele operacyjne: uczeń:

- wypowiada się wyczerpująco na określony temat;
- samodzielnie układa i zapisuje zdania na temat rządów króla;
- samodzielnie porównuje władzę Króla z władza dzisiejszą;
- chętnie uczestniczy w zabawie dramowej.

III Metody pracy: aktywizujące, słowne

IV Formy organizacji pracy: indywidualna, grupowa

V Środki dydaktyczne:

- *przeznaczone dla dzieci*: podręcznik, zeszyt ćwiczeń, karta pracy
- *wykorzystywane przez nauczyciela*: podręcznik, karty pracy

VI Wstępna organizacja zajęć: Dzieci siedzą w ławkach na swoich miejscach.

VII Zapis tematu do dziennika: Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZEŃ	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
Swobodnie prowadzi rozmowę dotyczącą postaci Króla	Zachęcenie dzieci do wypowiedzi	Rozmawiają z nauczycielem oraz odpowiadają na pytania zadawane przez nauczyciela	- Dlaczego Król kiedyś sprawował władzę nad danym krajem? - Co robił kiedyś król, a co robi dzisiaj prezydent?	Edukacja historyczno-społeczna
Z uwagą słucha czytanego tekstu i odpowiada na pytania		Chętne dziecko czyta opowiadanie pt. „Kazimierz Wielki kumem”, reszta słucha tekstu i odpowiada na pytania (załącznik nr 1)	- W jaki sposób król władał państwem? - Jakie zwyczaje panują dzisiaj w naszym kraju?	Edukacja polonistyczna
Bierze czynny udział w zabawie dramowej	Zastosowanie ciekawej zabawy dramowej podczas lekcji	W grupach przygotowują scenkę przedstawiającą czynności wykonywane przez króla i jego podwładnych (załącznik nr 2)		Edukacja społeczna

IX Wykaz załączników do scenariusza: (np.: *pomumerowane karty pracy, treść zagadek, opowiadania itp.*)

X. Podsumowanie zajęć: Kończenie zdań: Czym zajmował się Król..... Czym zajmuje się obecnie prezydent.....

XI. Ocena aktywności ucznia: Dzieci aktywnie uczestniczyły w zajęciach

XII. Praca domowa: Napisanie kilku zdań o tym jak wyglądało sprawowanie władzy kiedyś przez Króla, a jak wygląda dziś?

Załącznik nr 1

Opowiadanie Cecylii Niewiadomskiej KAZIMIERZ WIELKI KUMEM

Było coraz chłodniej i ciemniej, deszcz padał dzień cały, więc i drogi rozmiękły, wreszcie słońce zaszło i noc nastała, żadnym nie-rozjaśniona światłem. Do ubogiej chaty w końcu wioski ktoś zapukał. Gospodarz drzwi otworzył, a do izby wszedł żebrak, z kijem w rękę i workiem płóciennym na plecach, mokry i zabłocony.

– Niech będzie pochwalony!

– Na wieki wieków.

– Przenocujecie mnie, gospodarzu, strudzony jestem bardzo, z drogi idę.

Kmieć pokiwał głową i westchnął.

– Juści ostańcie, kiedy nie macie schronienia. Na dworze ciemno i mokro; wygodnie wam tu nie będzie, bo chata mała, dzieci siedmioro, a obok, w drugiej izbie, chora żona. Ale z serca was proszę: czym chata bogata.

Podróżny musiał być bardzo zmęczony, bo zaraz usiadł i patrzył dookoła po ubogiej izbie. Wieśniak przyniósł mu chleba, miodu, mleka trochę, posłał świeżego siana i znów po coś wyszedł; ale za chwilę wrócił, niosąc małe dziecko na rękę.

– Bóg dał mi ósme – rzekł, pokazując je ubogiemu.

Dziad popatrzył na dziecko i rzekł do wieśniaka:

– Ono wam przyniesie szczęście, zobaczycie. Zatrzymajcie się ze chrztem do jutra do południa, a przyślę wam chrzestnego ojca, bardzo dobrego człowieka.

Kmieć zgodził się zaczekać. Zasiedli za stołem, obcy rozpytywał ciekawie o wszystko: co słychać we wsi, co ludziom dokucza, czego im brak najbardziej, jak można zaradzić złemu.

Wreszcie spać się pokładli.

Nazajutrz ubogi wcześniej zniknął z chaty, ale kmieć do południa czekał na ojca chrzestnego. Aż tu od Krakowa jadą piękne kolasy i dworzanie na koniach, a wszyscy zatrzymują się przed biedną chatą. Wieśniak oczom nie wierzy. Wtem z pierwszej karocy wysiada pan wspaniały, bogato ubrany, a zupełnie podobny do biedaka, którego wczoraj przyjął tak gościnnie. Był to sam król Kazimierz, zwany Królem Chłopów.

– Podzieliłeś się wczoraj ze mną chlebem i chatą, ja ci dziś do chrztu syna trzymać będę. Siadaj z dzieckiem do pojazdu.

Chłop nie wiedział, co z sobą zrobić: i nie śmiał, i szczęśliwy był okrutnie, i nie umiał dziękować tak dobremu panu.

Król posadził go obok siebie i pojechali do kościoła.

Ale na tym nie koniec. Poznawszy potrzeby ludu, Kazimierz starał się im zaradzić, pomóc, osłonić przed uciskiem, wymierzyć sprawiedliwość, dać ulgę w pracy a możliwość zarobku.

Bo rozumiał doskonale ten Król Chłopów, że kraj dopiero wtedy będzie bogaty, potężny, kiedy lud w nim będzie zamożny i szczęśliwy. Dlatego zwiedzał chaty w ubogim przebraniu. Chciał własnymi oczami widzieć dolę wieśniaka, poznać prawdę, aby wiedzieć, co robić.

Naturalnie nie zapomniał o gościnnym kumie. Chrzestnego syna wychował na księdza. Był to mąż bardzo uczony, nazywał się Kazimierz Trzaska.

Załącznik nr 2

1. Grupa I- przedstawia władzę króla (król siedzi na tronie i wydaje rozkazy swoim żołnierzom).

2. Grupa II- przedstawia pracę w polu (oranie pola pługiem zaprzężonym do konia).

3. Grupa III- przedstawia odbudowę Polski (dzieci udają, że budują domy).

4. Grupa IV- przedstawia wojsko maszerujące na bitwę (wojsko maszeruje, śpiewanie pieśni zagrzewających do boju).

5. Grupa V- posiedzenie (król zasiadający przy stole i obradujący z senatem).

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy I Szkoły Podstawowej nr 5 w Chełmie

Student/ka III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: Karolina Paulina Ulaniuk

I Data: 14.06.2013

Temat bloku: Podróże, podróże

Temat dnia: Przedwakacyjna podróż po mapie

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: Jolanta Brzózka, Katarzyna Harmak, Kamila Izbińska, Anna Jasiocha, Wiesław Went „Nasze razem w szkole”

Treści z podstawy programowej:

II Cele:

A cele ogólne:

1. Kształtowanie kompetencji matematycznych.
2. Rozwijanie umiejętności wypowiedzenia się.
3. Wdrażanie do słuchania czytanego tekstu.
4. Wdrażanie do prawidłowego zapisywania imion i nazw miejscowości.
5. Wyrażanie treści za pomocą prac plastycznych.

B cele operacyjne:

1. Prowadzi rozmowę na temat wakacyjnych podróży.
2. Odgaduje zagadki.
3. Zapoznaje się z różnymi rodzajami map.
4. Układa z sylab nazwy polskich miast.
5. Odpowiada na pytania dotyczące czytanki.
6. Odnajduje imiona w nazwach polskich miast.
7. Wykonuje plastyczną pracę na temat wakacyjnych planów.
8. Prowadzi rozmowę na temat wysłuchanego utworu.
9. Uczy się piosenki.
10. Poprawnie wykonuje zadania.
11. Wspólnie z klasą tworzy opowiadanie

III Metody pracy:

- metody aktywizujące:
- metody czynne oparte na działaniu metoda kierowania własną działalnością dziecka, metoda zadań stawianych dziecku, metoda ćwiczeń
- metody oglądowe, oparte na obserwacji: metoda obserwacji i pokazu, metoda przykładu, metoda uprzystępniania sztuki plastycznej, utworów muzycznych.
- metody słowne: rozmowy, opowiadania, zagadki, uczenie dzieci tekstów piosenek, objaśnienia i instrukcje, sposoby społecznego porozumienia.

IV Formy organizacji pracy: zbiorowa, indywidualna jednolita, grupowa zróżnicowana

V Środki dydaktyczne:

- przeznaczone dla dzieci: podręcznik z ćwiczeniami, karta ćwiczeń, pokaz slajdów, Kompas, butelka z wodą, mapa, latarka, okulary, zestawy kartoników
- wykorzystywane przez nauczyciela: : podręcznik z ćwiczeniami, karta ćwiczeń, pokaz slajdów, Kompas, butelka z wodą, mapa, latarka, okulary

VI Wstępna organizacja zajęć: Pomoce dydaktyczne w najbardziej widocznym miejscu sali, przy tablicy. Stałe ustawienie stolików w klasie. Siedzenie na dywanie w kole.

VII Zapis tematu do dziennika: Mapa Polski, jako geograficzne przedstawienie powierzchni kraju. Czytanie ze zrozumieniem. Wypowiedzi na temat wakacyjnych planów. Wielka litera w pisowni imion i miejscowości. Zadania- różne- mierzenie odcinków, rozpoznawanie figur geometrycznych. Przedstawienie za pomocą wyklejanki lub wydzieranki sceny inspirowanej malarstwami „wakacje”. Zabawa ruchowa „wędrówka Syrenki”. Śpiewanie piosenki „zawołało lato”

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZEŃ	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY
Uczeń wypowie się na temat swoich wakacyjnych planów	Kompas, butelka z wodą, mapa, latarka, okulary	Uczniowie obserwują, dotykają i nazywają rzeczy zgromadzone przez nauczyciela i rozmawiają na temat użycia tych przedmiotów podczas wakacyjnych wędrowek.	Nazywanie rzeczy, tworzenie krótkiej wypowiedzi	edukacja polonistyczna
Uczeń odpowie na zadaną zagadkę	Zagadka w formie rymowanki na slajdzie	Uczniowie odpowiadają na zagadki związane z rzeczami przydatnymi do wędrowek	Powiązanie treści zagadki z rzezcą	edukacja polonistyczna
Uczeń zapozna się z różnymi rodzajami map a także wykona zadanie pracując w parach.	Różne rodzaje map, zadanie z nalepkami	Uczniowie zapoznają się z różnymi rodzajami map Polski. Szersze poznanie fizycznej mapy, granice, ukształtowania naszego kraju, poznanie położenia głównych miast, jezior, morza i rzek. W parach odszukują oznaczenia na mapach w swoich podręcznikach. Uczniowie czytają zdania i wykonują zadanie, którym jest nalepienie nalepek z imionami dzieci w wyznaczonych miejscach na mapie.	Rozwiązanie zadania	edukacja przyrodnicza edukacja polonistyczna
Uczeń czyta czytankę i odpowiada na pytania.	Czytanką w podręczniku	Uczniowie ustnie odpowiadają na pytania dotyczące czytanki.	Tworzenie krótkich wypowiedzi	edukacja polonistyczna
Uczeń odróżnia imiona od nazw miast. Uczeń tworzy zdanie z wyrazem wakacje.	Zadanie w karcie ćwiczeń	Uczniowie wykonują zadanie 1 i 2 na stronie 16 w karcie ćwiczeń nr 10	Odróżnianie imion od nazw miast oraz tworzenie zdania	edukacja polonistyczna

Uczeń odnajduje imiona zawarte w nazwach miast.	Pokaz slajdów	Uczniowie mają za zadanie odszukać imiona zawarte w nazwach miast.	Poprawne wyszukanie imion zawartych w nazwach miast	edukacja polonistyczna
Uczeń potrafi pracować w grupie. Uczeń potrafi połączyć sylaby tak by powstały nazwy miast	Zestawy kartoników z sylabami tworzącymi nazwy miast, podręcznik z ćwiczeniami	Uczniowie są podzieleni w czteroosobowe grupy, które dostają zestaw kartoników z sylabami i mają za zadanie ułożyć z nich nazwy polskich miast. Następnie tworzą zbiory nazwy miast: jednosylabowych, dwusylabowych, trzysylabowych i czterosylabowych	Tworzenie nazw polskich miast z sylab na kartonikach, wykonywanie zadań w podręczniku z ćwiczeniami.	edukacja polonistyczna
Uczeń zna charakterystyczne miejsca większych polskich miast	Pokaz slajdów	Uczniowie wykonują zadanie 3 i 4 w podręczniku na stronie 44	Połączenie nazwy miasta z jego charakterystycznym miejscem	edukacja przyrodnicza
Uczeń rysuje obrazek i opowiada o nim	Kartka i kredki	Uczniowie wykonują pracę plastyczną kredkami na temat tego, co chcieliby robić w wakacje i opowiadają o tym. Praca wykonywana kredkami.	Rysowanie i opowiadanie	edukacja plastyczna
Uczeń poprawnie wykonuje zadanie	Podręcznik z ćwiczeniami	Rozwiązywanie zadań: Zadanie 1 strona 46 oraz zadanie 2 na stronie 47 w podręczniku. Dzieci zapisują pracę domową	Poprawne wykonanie zadań	edukacja matematyczna

IX Wykaz załączników do scenariusza: (np.: ponumerowane karty pracy, treść zagadek, opowiadań itp.

Zagadki:

1. Służy do mycia, służy do picia. Bez niej na ziemi nie byłoby życia.
2. Chroni cię przed deszczem foliowym kapturem, gdy ci parasolkę wiatr porywa w górę!
3. Nad rzeką lub nad morzem, przez letnie miesiące, chroni naszą głowę, przed gorącym słońcem
4. Małe, średnie i duże, lubią piesze podróże. Chronią moje stopy w mroźne dni lub słoty.
5. Włóż do niego wszystkie rzeczy: sok, kanapkę i czapeczkę. Potem załóż go na plecy i na letnią idź wycieczkę.

Mapy przedstawione za pomocą prezentacji multimedialnej.

X. Podsumowanie zajęć:

Zajęcia przebiegły pomyślnie.

XI. Ocena aktywności ucznia:

Dzieci chętnie i bardzo aktywnie uczestniczyły w zajęciach

XII. Praca domowa: Zadanie 6 s.47 – podręcznik z ćwiczeniami.

6. Galeria z realizacji procesu praktyk pedagogicznych w ramach projektu pn. „Praktyka i wiedza drogą do sukcesu” w PWSZ w Chełmie

Seminaria i konferencje

Zajęcia dla dzieci

Prace dzieci

Załącznik

Praktyka ogólnopedagogiczna

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE

INSTYTUT MATEMATYKI I INFORMATYKI KATEDRA PEDAGOGIKI

Program ogólnopedagogicznej praktyki zawodowej

kierunek: Pedagogika

rok I

Miejsce odbywania praktyki: szkoły podstawowe, przedszkola, placówki opiekuńczo – wychowawcze, poradnie psychologiczno – pedagogiczne.

Ilość godzin: 30

w tym:

- 5 godzin w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- 5 godzin - poradnie psychologiczno – pedagogiczne,
- 20 godzin przedszkola i szkoły podstawowe

I. Założenia programowo - organizacyjne praktyki

Program praktyk realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. 2004 nr 207 poz. 2110) w zakresie dotyczącym praktyk pedagogicznych.

Praktyki ogólnopedagogiczne ujęte są w planie studiów i udokumentowane wpisami w dzienniczku praktyk oraz w indeksie.

1. Cele praktyki

- przygotowanie studenta do przyszłej pracy pedagogicznej w różnych typach szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych poprzez poznanie specyfiki funkcjonowania placówki;
- kształcenie umiejętności praktycznego zastosowania zdobywanych w toku studiów wiedzy oraz umiejętności;
- rozwijanie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny działalności pedagogicznej placówki;
- stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju studentów poprzez uczestnictwo w zajęciach prowadzonych w placówce;
- rozwijanie umiejętności kreatywnego spojrzenia na pracę pedagogiczną oraz nabywanie umiejętności twórczego kierowania procesem nauczania, wychowania i opieki;
- zrozumienie specyfiki pracy pedagogicznej w różnych typach placówek;
- doskonalenie umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z uczniem i wychowankiem;
- wprowadzenie studenta na rynek pracy przez nawiązanie bezpośredniego kontaktu z placówkami, zorientowanie w możliwościach zatrudnienia, stworzenie szansy zaprezentowania posiadanych kwalifikacji potencjalnemu pracodawcy,
- podkreślanie znaczenia etyki zawodowej nauczyciela.

2. Zadania studenta odbywającego praktykę

Organizacja praktyki pedagogicznej powinna umożliwić studentom podejmowanie następujących zadań:

- zapoznanie się ze strukturą, organizacją i zadaniami danej placówki oraz jej miejscem w systemie edukacji;
- zapoznanie się z programami i planami działalności placówki, ze szczególnym uwzględnieniem ich ukierunkowania na potrzeby wychowanków;
- analiza zadań realizowanych przez pedagogów;
- współpraca z pracownikami i wychowankami placówki;
- zapoznanie się z bazą materialną placówki;
- konsultacja sposobów, form i metod przeprowadzania zajęć;
- merytoryczna dyskusja na temat obserwowanych zajęć;
- obserwowanie zajęć prowadzonych przez pedagogów.

3. Warunki i formy zaliczenia praktyki:

Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie. Warunkiem zaliczenia jest wywiązanie się z zadań i programu praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji, tj.:

- porozumienia w sprawie organizacji praktyk;
- uzupełnionego dziennika praktyk wraz z oceną praktyki wystawioną przez opiekuna praktyki wyznaczonego przez placówkę.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI:

1. Praktyka w przedszkolu lub szkole podstawowej

Łączna ilość godzin: 20

Ilość godzin	Realizowane zajęcia	Tematyka	Osoba odpowiedzialna
2 h	Organizacja placówki	1. Zapoznanie studenta z dokumentacją obowiązującą w placówce. 2. Zaprezentowanie bazy placówki. 3. Zapoznanie z planem pracy pedagoga. 4. Zapoznanie studenta z obowiązującymi regulaminami oraz przepisami BHP	Opiekun studenta z ramienia placówki
2h	Warsztat pracy pedagoga	1. Poznanie specyfiki pracy pedagogów pracujących w placówce. 2. Analiza planów pracy pedagogów. 3. Analiza dokumentacji, którą dysponuje pedagog ze względu na specyfikę wykonywanej pracy. 4. Zapoznanie z zapleczem dydaktycznym pedagogów placówki i sposobami jego wykorzystania.	Opiekun studenta z ramienia placówki
5 h	Obserwacja zajęć prowadzonych w placówce	1. Obserwacja różnych form zajęć. 2. Obserwacja uczestników zajęć. 3. Opracowywanie propozycji tematów oraz sposobów ich realizacji. 4. Wypełnienie 5 arkuszy obserwacji zajęć i omówienie zajęć z prowadzącym pedagogiem	Opiekun studenta z ramienia placówki, student
10 h	Pomoc i udział w działaniach organizowanych w placówce	Czynne uczestnictwo w organizacji, planowaniu, przygotowaniu i realizacji projektów odbywających się w placówce podczas odbywania praktyki.	Opiekun studenta z ramienia placówki, student
1 h	Praca własna studenta	Przygotowanie dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki	Student

2.Praktyka w centrum pomocy dziecku i rodzinie

Łączna ilość godzin: 5

Ilość godzin	Realizowane zajęcia	Tematyka	Osoba odpowiedzialna
2 h	Organizacja placówki	1. Zapoznanie studenta z dokumentacją obowiązującą w placówce. 2. Zaprezentowanie bazy placówki. 3. Zapoznanie z planem pracy pedagoga. 4. Zapoznanie studenta z obowiązującymi regulaminami oraz przepisami BHP	Opiekun studenta z ramienia placówki
2h	Warsztat pracy pedagoga	1. Poznanie specyfiki pracy pedagogów pracujących w placówce. 2. Analiza planów pracy pedagogów. 3. Analiza dokumentacji, którą dysponuje pedagog ze względu na specyfikę wykonywanej pracy. 4. Zapoznanie z zapleczem dydaktycznym pedagogów placówki i sposobami jego wykorzystania.	Opiekun studenta z ramienia placówki
1 h	Praca własna studenta	Przygotowanie dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki	Student

3. Praktyka w poradni psychologiczno – pedagogicznej

Łączna ilość godzin: 5

Ilość godzin	Realizowane zajęcia	Tematyka	Osoba odpowiedzialna
2 h	Organizacja placówki	1. Zapoznanie studenta z dokumentacją obowiązującą w placówce. 2. Zaprezentowanie bazy placówki. 3. Zapoznanie z planem pracy pedagoga. 4. Zapoznanie studenta z obowiązującymi regulaminami oraz przepisami BHP	Opiekun studenta z ramienia placówki
2h	Warsztat pracy pedagoga	1. Poznanie specyfiki pracy pedagogów pracujących w placówce. 2. Analiza planów pracy pedagogów. 3. Analiza dokumentacji, którą dysponuje pedagog ze względu na specyfikę wykonywanej pracy. 4. Zapoznanie z zapleczem dydaktycznym pedagogów placówki i sposobami jego wykorzystania.	Opiekun studenta z ramienia placówki
1 h	Praca własna studenta	Przygotowanie dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki	Student

4. Zakres kompetencji osób odpowiedzialnych i uczestnika praktyki:

a) Pedagog- opiekun studenta:

- opracowuje harmonogram zajęć realizowanych podczas praktyki;
- zapoznaje studenta z planami pracy dydaktyczno - wychowawczej oraz dokumentacją placówki;
- odpowiada za prawidłową realizację zadań wynikających z programu praktyki;
- udostępnia pomoce naukowe, wskazuje literaturę przedmiotową i metodyczną;
- dokonuje podsumowania całokształtu praktyki studenta w formie opinii z oceną;
- potwierdza zakończenie praktyki podpisem i pieczętą instytucji.

b) Opiekun studenta z ramienia Uczelni:

- przygotowuje program studenckiej praktyki zawodowej;
- pośredniczy przy podpisaniu Porozumienia w sprawie organizacji praktyki przez wybraną przez studenta placówkę oraz Kierownika Działu Praktyk PWSZ w Chełmie;
- sprawuje kierownictwo dydaktyczne nad praktyką;
- kontroluje przebieg praktyki;
- po zakończeniu praktyki, rozlicza studenta z jej realizacji poprzez dokonanie wpisu w indeksie wraz z oceną na podstawie przedłożonej przez studenta stosownej dokumentacji.

c) Student - praktykant:

- dostarcza uzupełnione Porozumienia w sprawie organizacji praktyki do opiekuna praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie;
- wywiązuje się z zadań zawartych w programie studenckiej praktyki zawodowej;
- po zakończeniu praktyki, przedkłada opiekunowi praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie, uzupełniony Dziennik praktyki, 5 arkuszy obserwacji zajęć oraz indeks w celu uzyskania zaliczenia praktyki.

Realizacja praktyki studenckiej podlega kontroli ze strony wskazanych przedstawicieli Uczelni, Kierownika Działu Praktyk oraz nauczyciela akademickiego - opiekuna praktykanta z ramienia Uczelni.

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ
dla studentów I roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki ogólnopedagogicznej

1. Temat zajęć: .....

2. Cel prowadzonej obserwacji:

- 1) Aktywność uczniów/ wychowanków podczas zajęć
- 2) Sposoby motywowania do udziału w zajęciach i formy oceniania
- 3) Rodzaje wykorzystywanych podczas zajęć pomocy
- 4) Etapy i przebieg zajęć
- 5) Efekty zajęć

3. Prezentowana postawa nauczyciela: .....

4. Postawa dzieci podczas zajęć: .....

5. Atmosfera panująca na zajęciach: .....

6. Atrakcyjność zajęć z perspektywy dziecka. Proszę uzasadnić swoją opinię .....

7. Uwagi po obserwacji zajęć .....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun

.....
student

ARKUSZ OBSERWACJI DZIECKA
dla studentów I roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki ogólnopedagogicznej

Imię: .....

Wiek dziecka: .....

Czas trwania obserwacji: .....

Przykładowe cele obserwacji:

- 1) Umiejętność współpracy w grupie
- 2) Sposoby nawiązywania relacji interpersonalnej
- 3) Samoobsługa
- 4) Zaangażowanie w różne rodzaje zajęć
- 5) Radzenie sobie w sytuacjach trudnych

Wnioski: .....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....

opiekun

.....

student

Załącznik

Praktyka opiekuńczo-wychowawcza – szkoła letnia

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE

INSTYTUT MATEMATYKI i INFORMATYKI KATEDRA PEDAGOGIKI

Program praktyki zawodowej w formie szkoły letniej

kierunek: Pedagogika

rok I

Miejsce odbywania praktyki:

Szkoła Podstawowa nr 2 w Chełmie, Przedszkole Miejskie nr 2 w Chełmie.

Ilość godzin: 30

I. Założenia programowo - organizacyjne praktyki

Program praktyk realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. 2004 nr 207 poz. 2110) w zakresie dotyczącym praktyk pedagogicznych.

Praktyka stanowi integralną część programu studiów na kierunku pedagogika a jej realizacja zostaje udokumentowana wpisami w dzienniku praktyk oraz w indeksie.

1. Cele praktyki

- wzrost jakości kształcenia studentów;
- przygotowanie studenta do przyszłej pracy poprzez czynny udział w zajęciach organizowanych w ramach szkoły letniej;
- kształcenie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy oraz umiejętności, zdobywanych w trakcie studiów;
- rozwijanie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny działalności opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym;
- stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju studentów poprzez uczestnictwo w zajęciach prowadzonych podczas szkoły letniej;
- integracja różnych środowisk wychowawczych poprzez organizację zajęć plenerowych „jak być super mamą / tatą dla swojego dziecka”;
- uwrażliwienie na korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania ze środków i narzędzi IT;
- nabycie umiejętności właściwego doboru i wykorzystania pomocy dydaktycznych w aspekcie specyfiki organizowanych zajęć;
- rozwijanie umiejętności kreatywnego spojrzenia na pracę pedagogiczną oraz nabywanie umiejętności twórczego kierowania procesem nauczania, wychowania i opieki;
- doskonalenie umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z wychowankiem;
- wprowadzenie studenta na rynek pracy przez nawiązanie bezpośredniego kontaktu z placówkami, zorientowanie w możliwościach zatrudnienia, stworzenie szansy zaprezentowania posiadanych kwalifikacji potencjalnemu pracodawcy;
- kształtowanie pozytywnego postrzegania społecznej roli pedagoga;
- podkreślanie znaczenia etyki zawodowej nauczyciela.

2. Zadania studenta odbywającego praktykę

Organizacja praktyki pedagogicznej w formie szkoły letniej powinna umożliwić studentom podejmowanie następujących zadań:

- zapoznanie się z programami i planami działalności placówki, uczestniczącej w realizacji szkoły letniej z uwzględnieniem ich ukierunkowania na potrzeby wychowanków;
- analiza zadań realizowanych przez pedagogów;
- współpraca z pracownikami i wychowankami placówki;
- zapoznanie z bazą dydaktyczną przeznaczoną do wykorzystania podczas realizacji szkoły letniej;
- konsultacja z opiekunami w zakresie sposobów, form i metod przeprowadzania zajęć;
- merytoryczna dyskusja na temat obserwowanych zajęć;
- obserwowanie zajęć prowadzonych przez pedagogów;
- współorganizacja i uczestnictwo w zajęciach realizowanych w ramach szkoły letniej.

3. Warunki i formy zaliczenia praktyki:

Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie. Warunkiem zaliczenia jest wywiązanie się z zadań i programu praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji, tj.:

- uzupełnionego dziennika praktyk wraz z oceną praktyki wystawioną przez opiekuna praktyki;
- przygotowanych pięciu arkuszy obserwacji zajęć realizowanych podczas szkoły letniej;
- wypełnionego arkusza jednodniowej obserwacji dziecka;
- opracowanego planu imprezy integracyjnej z udziałem rodziców;

- opisu czterech zabaw organizowanych przez studenta;
- charakterystyki pomocy dydaktycznych wykorzystanych podczas zajęć wraz z opisem sposobu ich wykorzystania.

4. Zakres kompetencji osób odpowiedzialnych i uczestnika praktyki:

a) Opiekun studenta praktykanta szkoły letniej w placówce:

- przygotowanie programu studenckiej praktyki zawodowej w ramach szkoły letniej;
- zapoznanie studenta z organizacją placówek oświatowych, zasadami realizacji pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej a w szczególności z dokumentacją prowadzoną przez nauczycieli, pedagogów czy psychologów danej placówki;
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji z realizacji praktyki;
- przygotowanie ogólnej opinii nauczyciela-opiekuna dotyczącej merytorycznego i metodycznego przygotowania studenta, na danym etapie studiów, do zawodu nauczyciela;
- sprawowanie kierownictwa merytorycznego nad praktyką;
- kontrola przebiegu praktyki.

b) Opiekun studenta z ramienia Uczelni:

- przygotowuje program studenckiej praktyki zawodowej;
- pośredniczy przy podpisaniu Porozumienia w sprawie organizacji praktyki przez wybraną przez studenta placówkę oraz Kierownika Działu Praktyk PWSZ w Chełmie;
- sprawuje kierownictwo merytoryczne nad praktyką;
- kontroluje przebieg praktyki;
- wskazuje pomoce dydaktyczne wraz z literaturą przedmiotową i metodyczną;
- po zakończeniu praktyki, rozlicza studenta z jej realizacji poprzez dokonanie wpisu w indeksie wraz z oceną na podstawie przedłożonej przez studenta stosownej dokumentacji.

c) Student - praktykant:

- wywiązuje się z zadań zawartych w programie studenckiej praktyki zawodowej;
- po zakończeniu praktyki, przedkłada opiekunowi praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie, uzupełnioną dokumentację w celu użyczenia zaliczenia praktyki.

Realizacja praktyki studenckiej podlega kontroli ze strony wskazanych przedstawicieli Uczelni, Kierownika Działu Praktyk oraz nauczyciela akademickiego - opiekuna praktykanta z ramienia Uczelni.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI:

1. Praktyka w formie szkoły letniej

Łączna ilość godzin: 30 (15h w przedszkolu i 15h w szkole podstawowej)

Ilość godzin	Realizowane zadania	Zakres, tematyka	Osoby odpowiedzialne
10h	Obserwacje prowadzone przez studentów w placówce	– Obserwacja różnych form zajęć. – Obserwacja uczestników zajęć. – Opracowanie propozycji zajęć oraz sposobów ich realizacji. Realizacja: 5h w szkole i 5h w przedszkolu podczas szkoły letniej	Opiekun studenta, student
10h	Pomoc i udział w działaniach organizowanych w placówce podczas szkoły letniej	Czynne uczestnictwo w organizacji, planowaniu, przygotowaniu i realizacji zajęć odbywających się w placówce podczas odbywania praktyki. Zapoznanie się z pomocami stanowiącymi element zaplecza dydaktycznego placówki. Realizacja: 5h w szkole i 5h w przedszkolu podczas szkoły letniej	Opiekun studenta, student
6h	Spotkanie integracyjne studentów, opiekunów praktyk, dzieci i rodziców/opiekunów	Zaprojektowanie i realizacja spotkania „Jak być super Mamą/Tatą dla swojego dziecka” oraz pikniku rodzinnego z rodzicami/opiekunami dzieci uczestniczących w szkole letniej z uwzględnieniem korzyści i zagrożeń podczas korzystania ze środków i narzędzi IT	Opiekun studenta, student
4h	Praca własna studenta	Przygotowanie pomocy do realizacji poszczególnych zadań oraz dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki (arkusze obserwacji, opisy zabaw, dokumentacja pomocy dydaktycznych)	Student

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ
dla studentów I roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki w formie szkoły letniej

1. Data zajęć: .....

2. Temat zajęć: .....

3. Cel prowadzonej obserwacji:

Proszę podkreślić wybrany cel obserwacji i poniżej umieścić wnioski w odniesieniu do tego celu:

- 1) Aktywność uczniów/ wychowanków podczas zajęć
- 2) Sposoby motywowania do udziału w zajęciach i formy oceniania
- 3) Rodzaje wykorzystywanych podczas zajęć pomocy
- 4) Etapy i przebieg zajęć
- 5) Efekty zajęć
- 6) .....

.....
.....
.....
.....

4. Postawa nauczyciela prezentowana podczas zajęć: .....

.....
.....
.....
.....

5. Postawa dzieci podczas zajęć: .....

.....
.....
.....
.....

6. Atmosfera panująca na zajęciach: .....

.....
.....
.....
.....

7. Atrakcyjność zajęć z perspektywy dziecka. Proszę uzasadnić swoją opinię.

.....
.....
.....
.....

8. Uwagi po obserwacji zajęć.

.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun

.....
student

ARKUSZ OBSERWACJI DZIECKA
obserwacja jednodniowa
dla studentów I roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki w formie szkoły letniej

Data prowadzonej obserwacji: .....

Imię dziecka: .....

Wiek dziecka: .....

Czas trwania obserwacji: .....

Przykładowe cele obserwacji:

- 1) Umiejętność współpracy w grupie
- 2) Sposoby nawiązywania relacji interpersonalnej
- 3) Samoobsługa
- 4) Zaangażowanie w różne rodzaje zajęć
- 5) Radzenie sobie w sytuacjach trudnych
- 6) .....

Wnioski: .....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun

.....
student

PLAN IMPREZY INTEGRACYJNEJ Z UDZIAŁEM RODZICÓW/OPIEKUNÓW
studenta I roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki w formie szkoły letniej

1. Temat imprezy: .....

2. Cele:

Proszę określić cele w odniesieniu do uczestników z każdej grupy wiekowej dzieci i rodziców:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....

3. Szczegółowy plan:

Przebieg aktywności dzieci	Aktywność rodziców/opiekunów	Działania nauczyciela

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

OPIS ZABAW

organizowanych przez studentów I roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki w formie szkoły letniej

Nazwa zabawy: .....

Temat zabawy: .....

Cele zabawy:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

Proponowany przebieg .....

Nazwa zabawy: .....

Temat zabawy: .....

Cele zabawy:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

Proponowany przebieg .....

Nazwa zabawy: .....

Temat zabawy: .....

Cele zabawy:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

Proponowany przebieg .....

Nazwa zabawy: .....

Temat zabawy: .....

Cele zabawy:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

Proponowany przebieg .....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

DOKUMENTACJA POMOCY DYDAKTYCZNYCH WYKORZYSTANYCH PODCZAS ZAJĘĆ
organizowanych przez studentów I roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki w formie szkoły letniej
(załącznik powinna stanowić pomoc dydaktyczna bądź fotograficzne udokumentowanie jej wykorzystania)

Nazwa pomocy dydaktycznej: .....

Opis sposobu wykorzystania .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Załącznik

Praktyka obserwacyjno-asystencka

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE

INSTYTUT MATEMATYKI i INFORMATYKI KATEDRA PEDAGOGIKI

Program praktyki obserwacyjno-asystenckiej śródrocznej

kierunek: Pedagogika

rok II

Miejsce odbywania praktyki: *placówki uczestniczące w Projekcie.*

Ilość godzin: 10 h + 25 h + 25 h = 60 h

I. Założenia programowo - organizacyjne praktyki

Program praktyk realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. 2004 nr 207 poz. 2110) oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z dnia 6 lutego 2012, poz. 131) w zakresie dotyczącym praktyk pedagogicznych.

Praktyka stanowi integralną część programu studiów na kierunku pedagogika a jej realizacja zostaje udokumentowana wpisami w dzienniku praktyk oraz w indeksie.

1. Cele praktyki

- wzrost jakości kształcenia studentów;
- przygotowanie studenta do przyszłej pracy poprzez czynny udział w zajęciach organizowanych w placówkach;
- kształcenie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy oraz umiejętności, zdobywanych w trakcie studiów;
- rozwijanie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny działalności opiekuńczo – wychowawczo - dydaktycznej w przedszkolu i szkole podstawowej;
- stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju studentów poprzez przygotowanie i uczestnictwo w zajęciach;
- rozwijanie umiejętności samooceny własnej pracy;
- uwrażliwienie na potrzeby i możliwości rozwojowe dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym;
- analiza potrzeb wychowanków w aspekcie rozbudzania ich zainteresowań i pasji;
- nabycie umiejętności właściwego doboru i wykorzystania pomocy dydaktycznych w aspekcie specyfiki organizowanych zajęć oraz wyposażenia placówki w nowoczesne środki i narzędzia ICT;
- rozwijanie umiejętności kreatywnego spojrzenia na pracę pedagogiczną oraz nabycie umiejętności twórczego kierowania procesem kształcenia, wychowania i opieki;
- doskonalenie umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z wychowankiem i nauczycielem;
- wprowadzenie studenta na rynek pracy przez nawiązanie kontaktu z placówkami, zorientowanie w możliwościach zatrudnienia, stworzenie szansy zaprezentowania posiadanych kwalifikacji potencjalnemu pracodawcy;
- kształtowanie pozytywnego postrzegania społecznej roli pedagoga;
- podkreślanie znaczenia etyki zawodowej nauczyciela.

2. Zadania studenta odbywającego praktykę

Organizacja praktyki pedagogicznej umożliwi studentom podejmowanie następujących zadań:

- zapoznanie się z programami nauczania realizowanymi w placówkach;
- współpraca z pracownikami i wychowankami placówek;
- realizacja grupowa projektów edukacyjnych w przedszkolu;
- zapoznanie z zapleczem dydaktycznym placówki ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych środków i narzędzi ICT;
- obserwowanie dziecka w przedszkolu pod względem jego charakterystyki poziomu rozwoju psycho-motorycznego;
- obserwowanie zajęć na etapie edukacji wczesnoszkolnej w aspekcie aktywności nauczyciela i uczniów;
- obserwowanie zajęć ze szczególnym uwzględnieniem analizy zdarzeń oraz metod i form pracy z dzieckiem;
- merytoryczna dyskusja na temat przeprowadzonych obserwacji;
- współorganizacja, przygotowanie i czynne uczestnictwo w zajęciach realizowanych w placówkach;
- dokumentowanie i omówienie elementów zajęć prowadzonych przez siebie i innych studentów.

3. Warunki i formy zaliczenia praktyki:

Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie. Warunkiem zaliczenia jest wywiązanie się z zadań i programu praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji, tj.:

- uzupełnionego dziennika praktyk wraz z oceną praktyki wystawioną przez opiekuna praktyki;
- przygotowanych arkuszy obserwacji dziecka w przedszkolu;
- wypełnionego arkusza metod i form pracy z dzieckiem w procesie dydaktyczno-wychowawczym przedszkola;
- wypełnionego arkusza metod i form pracy z uczniem w edukacji wczesnoszkolnej;
- charakterystyki aktywności nauczyciela i uczniów w toku zajęć edukacyjnych w klasach I-III szkoły podstawowej;
- uzupełnionego arkusza opisu zdarzenia – sytuacji problemowej;
- arkusza z przeprowadzonego wywiadu na temat programów edukacyjnych realizowanych w placówce;

4. Zakres kompetencji osób odpowiedzialnych i uczestnika praktyki:

a) Opiekun studenta, praktykanta w placówce:

- przygotowanie programu dla realizowanego etapu studenckiej praktyki zawodowej;
- zapoznanie studenta z organizacją zajęć w placówkach, zasadami ich realizacji oraz dokumentacją pracy dydaktycznej;
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji z realizacji praktyki;
- przygotowanie ogólnej opinii nauczyciela-opiekuna dotyczącej merytorycznego i metodycznego przygotowania studenta, na danym etapie studiów, do zawodu nauczyciela;
- sprawowanie kierownictwa merytorycznego nad praktyką;
- kontrola przebiegu praktyki.

b) Opiekun studenta z ramienia Uczelni:

- przygotowuje program studenckiej praktyki zawodowej we współpracy z opiekunami w placówkach;
- pośredniczy przy podpisaniu Porozumienia w sprawie organizacji praktyki przez wybraną przez studenta placówkę oraz Kierownika Działu Praktyk PWSZ w Chełmie;
- uczestniczy wraz ze studentem w części zajęć realizowanych w placówkach;
- sprawuje kierownictwo merytoryczne nad praktyką;
- kontroluje przebieg praktyki;
- wskazuje pomoce dydaktyczne wraz z literaturą przedmiotową i metodyczną;
- po zakończeniu praktyki, rozlicza studenta z jej realizacji poprzez dokonanie wpisu w indeksie wraz z oceną na podstawie przedłożonej przez studenta stosownej dokumentacji.

c) Student - praktykant:

- wywiązuje się z zadań zawartych w programie studenckiej praktyki zawodowej;
- po zakończeniu praktyki, przedkłada opiekunowi praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie, uzupełnioną dokumentację w celu uzyskania zaliczenia praktyk.

Realizacja praktyki studenckiej podlega kontroli ze strony wskazanych przedstawicieli Uczelni, Kierownika Działu Praktyk oraz nauczyciela akademickiego - opiekuna praktykanta z ramienia Uczelni.

II. SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI:

Praktyka obserwacyjno-asystencka śródroczna

Łączna ilość godzin: 60 (10h w placówkach wraz z opiekunem z Uczelni oraz 25h w przedszkolu i 25h w szkole podstawowej)

Ilość godzin	Realizowane zadania	Zakres, tematyka	Osoby odpowiedzialne
10h	Obserwacje prowadzone przez studentów w placówce we współpracy z opiekunem z ramienia Uczelni	Obserwacja dziecka w przedszkolu. Obserwacja aktywności nauczyciela i uczniów w toku zajęć edukacyjnych w klasach I-III szkoły podstawowej. Organizacja, przygotowanie i realizacja projektów edukacyjnych w przedszkolu. Realizacja: 5h w przedszkolu i 5h w szkole podstawowej przy współudziale opiekuna z ramienia Uczelni.	<i>Opiekun studenta z ramienia Uczelni, student</i>

20h	Czynne uczestnictwo w działaniach organizowanych w przedszkolu	<p>Obserwacja metod i form pracy z dzieckiem. Zaplanowanie, przygotowanie i współrealizacja zajęć w placówce podczas odbywania praktyki. Opis zdarzenia – sytuacji problemowej.</p> <p>Wywiad w zakresie realizowanych w placówce programów edukacyjnych.</p> <p>Zapoznanie się z zapleczem dydaktycznym placówki ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych środków i narzędzi ICT.</p> <p>Realizacja: 20h w przedszkolu.</p>	<i>Opiekun studenta w placówce, student</i>
20h	Czynne uczestnictwo w działaniach organizowanych w szkole podstawowej	<p>Obserwacja metod i form pracy z uczniem. Zaplanowanie, przygotowanie i współrealizacja zajęć w placówce podczas odbywania praktyki. Opis zdarzenia – sytuacji problemowej.</p> <p>Wywiad w zakresie realizowanych w placówce programów edukacyjnych.</p> <p>Zapoznanie się z zapleczem dydaktycznym placówki ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych środków i narzędzi ICT.</p> <p>Realizacja: 20h w szkole podstawowej</p>	<i>Opiekun studenta w placówce, student</i>
10h	Praca własna studenta	Przygotowanie się do współrealizacji zajęć w placówce oraz pomocy do realizacji poszczególnych zadań jak również dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki (arkusze obserwacji, opisy zdarzeń, arkusze wywiadu)	<i>Student</i>

ARKUSZ OPISU ZDARZENIA - SYTUACJI PROBLEMOWEJ
dla studentów II roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data zajęć: .....
2. Placówka (*przedszkole/szkola podstawowa*): .....
3. Temat zajęć: .....
4. Grupa wiekowa / Klasa: .....
5. Uwagi po obserwacji zajęć:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Analiza/osąd	Opis
<i>Diagnostyczny</i>	
<i>Refleksyjny</i>	
<i>Krytyczny</i>	
<i>Praktyczny</i>	

ARKUSZ WYWIADU Z NAUCZYCIELEM W PRZEDSZKOLU
dla studentów II roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data przeprowadzonego wywiadu: .....
2. Placówka: .....
3. Nazwisko i imię nauczyciela: .....
4. Grupa wiekowa: .....
5. Cel wywiadu: .....

Poznanie opinii nauczycieli na temat programów realizowanych w przedszkolu.

Uwagi, wnioski: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

6. Z jakiego programu wychowania przedszkolnego i od kiedy Pani/Pan korzysta? (tytuł programu, autor, wydawnictwo).
.....
.....
.....

7. Jakie elementy zawiera pakiet edukacyjny realizowanego programu? (podręcznik, zeszyty do zajęć, wycinanki, kolorowanki, przewodnik dla nauczyciela, dodatkowe środki dydaktyczne np. program komputerowy itp.).
.....
.....
.....

8. Proszę podać, w Pani/Pana ocenie, mocne strony/zalety realizowanego programu.
.....
.....
.....

9. Proszę podać, w Pani/Pana ocenie, słabe strony/wady realizowanego programu.
.....
.....
.....

10. Jakie inne programy np. autorskie realizowane są w Pani/Pana grupie?
.....
.....
.....

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ W PRZEDSZKOLU
dla studentów II roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data zajęć: .....

2. Temat zajęć: .....

3. Grupa wiekowa: .....

4. Cel obserwacji:

Praktyczna egzemplifikacja metod i form pracy z dzieckiem w procesie dydaktyczno-wychowawczym przedszkola.

5. Uwagi po obserwacji zajęć: .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Przebieg zajęć w przedszkolu:

Czynności nauczyciela	Czynności dzieci	Obszar edukacyjny	Metody i formy pracy w przedszkolu	Środki dydaktyczne

Czynności nauczyciela	Czynności dzieci	Obszar edukacyjny	Metody i formy pracy w przedszkolu	Środki dydaktyczne

ARKUSZ OBSERWACJI DZIECKA W PRZEDSZKOLU

obserwacja jednodniowa

dla studentów II roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data prowadzonej obserwacji: .....
2. Placówka: .....
3. Imię dziecka: .....
4. Wiek dziecka: .....
5. Cel obserwacji: .....

Charakterystyka poziomu rozwoju psycho-motorycznego dziecka w wieku przedszkolnym

6. Uwagi, wnioski: .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Uczelni

.....
student

7. Krótka informacja o zdrowiu i rozwoju fizycznym dziecka: .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Obserwacja nr 1

Sytuacja/miejsce	Opis zachowania	Obserwowana sfera

Obserwacja nr 2

Sytuacja/miejsce	Opis zachowania	Obserwowana sfera

Obserwacja nr 3

Sytuacja/miejsce	Opis zachowania	Obserwowana sfera

ARKUSZ WYWIADU Z NAUCZYCIELEM KL. I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ
dla studentów II roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data przeprowadzonego wywiadu: .....
2. Placówka: .....
3. Nazwisko i imię nauczyciela: .....
4. Klasa: .....
5. Cel wywiadu: .....

Poznanie opinii nauczycieli na temat programów realizowanych w szkole.

Uwagi, wnioski: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

6. Z jakiego programu edukacji wczesnoszkolnej i od kiedy Pani/Pan korzysta? (tytuł programu, autor, wydawnictwo).
.....
.....
.....

7. Jakie elementy zawiera pakiet edukacyjny realizowanego programu? (podręcznik, zeszyty do ćwiczeń, wycinanki, przewodnik dla nauczyciela, dodatkowe środki dydaktyczne np. program komputerowy itp.).
.....
.....
.....

8. Proszę podać, w Pani/Pana ocenie, mocne strony/zalety realizowanego programu.
.....
.....
.....

9. Proszę podać, w Pani/Pana ocenie, słabe strony/wady realizowanego programu.
.....
.....
.....

10. Jakie inne programy np. autorskie realizowane są w Pani/Pana klasie?
.....
.....
.....

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ W SZKOLE PODSTAWOWEJ
dla studentów II roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data zajęć: .....

2. Temat zajęć: .....

3. Klasa: .....

4. Cel obserwacji: .....

Praktyczna egzemplifikacja metod i form pracy z uczniem w edukacji wczesnoszkolnej.

5. Uwagi po obserwacji zajęć:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Przebieg zajęć w szkole podstawowej:

Czynności nauczyciela	
Czynności dzieci	
Obszar edukacyjny	
Metody kształcenia	
Formy pracy	
Środki dydaktyczne	

Czynności nauczyciela	
Czynności dzieci	
Obszar edukacyjny	
Metody kształcenia	
Formy pracy	
Środki dydaktyczne	

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ W EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ

obserwacja jednorazowe

dla studentów II roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki obserwacyjno-asystenckiej

1. Data prowadzonej obserwacji: .....
2. Placówka: .....
3. Klasa: .....
4. Temat zajęć: .....
5. Czas obserwacji: **45 minut**
6. Cel obserwacji: .....

Charakterystyka aktywności nauczyciela i uczniów w toku zajęć edukacyjnych w klasach I-III szkoły podstawowej.

7. Uwagi, wnioski: .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Uczelni

.....
student

Szczegółowy opis obserwacji:

Aktywność nauczyciela	Aktywność uczniów	Obszar edukacyjny

Aktywność nauczyciela	Aktywność uczniów	Obszar edukacyjny

Załącznik

Praktyka nauczycielska

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE

INSTYTUT MATEMATYKI i INFORMATYKI KATEDRA PEDAGOGIKI

Program praktyki nauczycielskiej w przedszkolu

kierunek: Pedagogika

rok III

Miejsce odbywania praktyki: placówki uczestniczące w Projekcie.

Ilość godzin: 45 h

I. Założenia programowo - organizacyjne praktyki

Program praktyk realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. 2004 nr 207 poz. 2110) oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z dnia 6 lutego 2012, poz. 131) w zakresie dotyczącym praktyk pedagogicznych.

Praktyka stanowi integralną część programu studiów na kierunku pedagogika a jej realizacja zostaje udokumentowana wpisami w dzienniku praktyk oraz w indeksie.

1. Cele praktyki

- wzrost jakości kształcenia studentów;
- przygotowanie studenta do przyszłej pracy poprzez realizację i czynny udział w zajęciach organizowanych w placówkach;
- kształcenie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy oraz umiejętności, zdobywanych w trakcie studiów;
- rozwijanie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny działalności opiekuńczo – wychowawczo - dydaktycznej w przedszkolu;
- stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju studentów poprzez przygotowanie, realizację i uczestnictwo w zajęciach;
- rozwijanie umiejętności samooceny własnej pracy;
- uwrażliwienie na potrzeby i możliwości rozwojowe dziecka w wieku przedszkolnym;
- analiza potrzeb wychowanków w aspekcie rozbudzania ich zainteresowań i pasji;
- nabycie umiejętności właściwego doboru i wykorzystania pomocy dydaktycznych w aspekcie specyfiki organizowanych zajęć oraz wyposażenia placówki w nowoczesne środki i narzędzia ICT;
- rozwijanie umiejętności kreatywnego spojrzenia na pracę pedagogiczną oraz nabycie umiejętności twórczego kierowania procesem kształcenia, wychowania i opieki;
- doskonalenie umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z wychowankiem i nauczycielem;
- wprowadzenie studenta na rynek pracy przez nawiązanie kontaktu z placówkami, zorientowanie w możliwościach zatrudnienia, stworzenie szansy zaprezentowania posiadanych kwalifikacji potencjalnemu pracodawcy;
- kształtowanie pozytywnego postrzegania społecznej roli pedagoga;
- podkreślanie znaczenia etyki zawodowej nauczyciela.

2. Zadania studenta odbywającego praktykę

Organizacja praktyki pedagogicznej umożliwi studentom podejmowanie następujących zadań:

1. zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;

2. obserwowanie:

- a) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego zajęć oraz aktywności dzieci,
- b) toku metodycznego zajęć, stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
- c) interakcji dorosły nauczyciel – dziecko oraz interakcji między dziećmi lub w toku zajęć,
- d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupie, ich prawidłowości i zakłóceń,
- e) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania dzieci oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych dzieci,
- f) sposobu oceniania dzieci,
- g) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- h) dynamiki i klimatu społecznego grupy, ról pełnionych przez dzieci, zachowania i postaw dzieci,
- i) funkcjonowania i aktywności dzieci w czasie zajęć, z uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym

- dzieci szczególnie uzdolnionych,
j) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
k) organizacji przestrzeni w sali, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje);

3. współdziałanie z opiekunem praktyk w:

- planowaniu i przeprowadzaniu zajęć,
- organizowaniu pracy w grupach,
- przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
- wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktyczno-wychowawczej
- kontrolowaniu i ocenianiu aktywności dzieci,
- podejmowaniu działań na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci szczególnie uzdolnionych,
- organizowaniu przestrzeni sali,
- podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

4. pełnienie roli nauczyciela, w szczególności:

- planowanie zajęć, formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
- dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści oraz dynamiki grupy,
- organizację i prowadzenie zajęć w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- wykorzystywanie w toku zajęć środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- dostosowywanie sposobu komunikacji w toku zajęć do poziomu rozwoju dzieci,
- animowanie aktywności poznawczej i współdziałania dzieci, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- organizację pracy dzieci w grupach zadaniowych,
- dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności dzieci,
- podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z dziećmi w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem oraz specjalistami pracującymi z dziećmi;

3. Warunki i formy zaliczenia praktyki:

Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie. Warunkiem zaliczenia jest wywiązanie się z zadań i programu praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji, tj.:

- uzupełnionego dziennika praktyk wraz z oceną praktyki wystawioną przez opiekuna praktyki;
- przygotowanego arkusza obserwacji zajęć z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu;
- wypełnionego arkusza szczegółowej realizacji zaplanowanego rozkładu dnia;
- wypełnionego arkusza obserwacji metodycznej organizacji i realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolu;
- przygotowanego arkusza analizy prac dziecka;
- arkuszy zaprojektowanych scenariuszy zajęć dydaktyczno-wychowawczych realizowanych w przedszkolu;

4. Zakres kompetencji osób odpowiedzialnych i uczestnika praktyki:

a) Opiekun studenta, praktykanta w placówce:

- przygotowanie programu dla realizowanego etapu studenckiej praktyki zawodowej;
- zapoznanie studenta z organizacją zajęć w przedszkolu, zasadami ich realizacji oraz dokumentacją pracy opiekuńczej oraz dydaktyczno-wychowawczej;
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji z realizacji praktyki;
- przygotowanie ogólnej opinii nauczyciela-opiekuna dotyczącej merytorycznego i metodycznego przygotowania studenta, na danym etapie studiów, do zawodu nauczyciela;
- sprawowanie kierownictwa merytorycznego nad praktyką;
- kontrola przebiegu praktyki.

b) Opiekun studenta z ramienia Uczelni:

- przygotowuje program studenckiej praktyki zawodowej we współpracy z opiekunami w placówkach;
- sprawuje kierownictwo merytoryczne nad praktyką;
- kontroluje przebieg praktyki;
- wskazuje pomoce dydaktyczne wraz z literaturą przedmiotową i metodyczną;
- po zakończeniu praktyki, rozlicza studenta z jej realizacji poprzez dokonanie wpisu w indeksie wraz z oceną na podstawie przedłożonej przez studenta stosownej dokumentacji.

c) Student - praktykant:

- wywiązuje się z zadań zawartych w programie studenckiej praktyki zawodowej;
- po zakończeniu praktyki, przedkłada opiekunowi praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie, uzupełnioną dokumentację w celu uzyskania zaliczenia praktyki.

Realizacja praktyki studenckiej podlega kontroli ze strony wskazanych przedstawicieli Uczelni, Kierownika Działu Praktyk oraz nauczyciela akademickiego - opiekuna praktykanta z ramienia Uczelni.

II. SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI:

Praktyka nauczycielska

Łączna ilość godzin: 45

Ilość godzin	Realizowane zadania	Zakres, tematyka	Osoby odpowiedzialne
10h	Zapoznanie ze specyfiką placówki, obserwacje prowadzone przez studentów w placówce	Zapoznanie się ze specyfiką placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczych, dydaktycznych i wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji; Obserwacja szczegółowej realizacji zaplanowanego rozkładu dnia.	<i>Opiekun studenta w placówce student</i>
10h	Czynne uczestnictwo w działaniach organizowanych w przedszkolu współdziałanie z opiekunem praktyk	Obserwowanie zajęć z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu; obserwowanie metodycznej organizacji i realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolu; analiza prac dziecka; zapoznanie się z zapleczem dydaktycznym placówki ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych środków i narzędzi ICT.	<i>Opiekun studenta w placówce, student</i>
20h	Czynne uczestnictwo w działaniach organizowanych w przedszkolu pełnienie roli nauczyciela	Projektowanie scenariuszy zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolu, współrealizacja z opiekunem z ramienia placówki oraz samodzielna realizacja przygotowanych scenariuszy zajęć ze szczególnym uwzględnieniem zindywidualizowanych działań z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb dzieci i dynamiki grupy.	<i>Opiekun studenta w placówce, student</i>
5h	Praca własna studenta	Przygotowanie się do współrealizacji oraz samodzielnej realizacji zajęć w placówce oraz wykonanie pomocy do realizacji poszczególnych zadań jak również przygotowanie dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki (arkusze obserwacji, analizy, scenariusze)	<i>Student</i>

Scenariusz zajęć w przedszkolu .....
Student/ka III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza:

I Tytuł:

II Data:

III Hasło programowe:

Autor i tytuł programu wychowania przedszkolnego:

Treści z podstawy programowej:

IV Temat zajęć:

V Cele:

A cel główny:

B cele szczegółowe:

C cele operacyjne:

VI Metody pracy:

VII Formy pracy dydaktyczno-wychowawczej, formy organizacji pracy:

VII Środki dydaktyczne:

– *przeznaczone dla dzieci:*

– *wykorzystywane przez nauczyciela:*

IX Wstępna organizacja zajęć:

X Przewidziany czas trwania zajęć:

XI Przebieg zajęć:

Część zajęć	Czas trwania (w min.)	Przebieg zajęć		Obszar edukacyjny	Środki dydaktyczne	Przewidywane osiągnięcia dzieci	Uwagi
		Czynności nauczyciela	Czynności dzieci				
<i>wprowadzająca</i>							
<i>właściwa</i>							
<i>kończąca</i>							

XII Wykaz załączników do scenariusza:

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ W PRZEDSZKOLU .....
dla studentów III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

1. Data zajęć: .....
2. Temat zajęć: .....
3. Autor i nazwa programu: .....
4. Grupa wiekowa: .....
5. Cel obserwacji: .....

Metodyczna organizacja i realizacja zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolu

6. Uwagi po obserwacji zajęć:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Tabela do arkusza obserwacji zajęć w przedszkolu:

Części zajęć	Przebieg zajęć		Metody pracy	Formy pracy	Środki dydaktyczne
	Czynności nauczyciela	Czynności dzieci			
wprowadzająca					
właściwa					
kończąca					

ARKUSZ OBSERWACJI
ROZKŁAD DNIA W PRZEDSZKOLU .....
dla studentów III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

1. Data : .....

2. Grupa wiekowa: .....

3. Rozkład dnia:

Realizacja rozkładu w dniu prowadzenia obserwacji:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

**ARKUSZ OBSERWACJI PRACY Z DZIECKIEM ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI
EDUKACYJNYMI W PRZEDSZKOLU .....**

obserwacja jednodniowa

dla studentów III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

1. Data prowadzonej obserwacji: .....
2. Imię dziecka: .....
3. Wiek dziecka: .....
4. Cel obserwacji: .....

Indywidualizacja pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu

5. Charakterystyka dziecka w zakresie jego indywidualnych potrzeb edukacyjnych:
.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Temat zajęć: .....

<i>Działania nauczyciela</i>	<i>Czynności dzieci</i>	<i>Indywidualne działania skierowane do obserwowanego dziecka</i>	<i>Czynności obserwowanego dziecka</i>

- Własne propozycje zindywidualizowanych działań:
.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

ARKUSZ ANALIZY WYTWORÓW DZIECKA PRZEDSZKOLE .....
studentów III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Należy uzyskać zgodę dziecka na przejrzenie wykonanych przez niego prac. Dla każdego wytworu analiza powinna być przeprowadzona oddzielnie, warto wzbogacić ją o własne przemyślenia i obserwacje. Analizowane rysunki należy udokumentować (sfotografować, skopiować) i dołączyć do arkusza analizy. Powinny zostać przeanalizowane co najmniej 2 prace (rysunki, projekty) według następujących kryteriów:

1. Wiek dziecka: .....

2. Płeć: .....

3. Treść i temat pracy:
.....
.....

4. Wybrana technika:
.....
.....

5. Jakość wykonania pracy:
.....
.....

6. Ilość i jakość wykonanych szczegółów detali:
.....
.....

7. Adekwatność doboru kolorów do tworzonego tematu:
.....
.....

8. Czas poświęcony na realizację wytworu:
.....
.....

9. Stosunek dziecka do swojej pracy:
.....
.....

10. Adekwatność sposobu wykonania pracy w odniesieniu do wieku dziecka:
.....
.....

11. Dominująca tematyka i kolorystyka w przypadku analizy wielu dowolnych prac dziecka:
.....
.....

12. Własne przemyślenia i obserwacje:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE

INSTYTUT MATEMATYKI i INFORMATYKI KATEDRA PEDAGOGIKI

Program praktyki nauczycielskiej w klasach I-III szkoły podstawowej
kierunek: Pedagogika
rok III

Miejsce odbywania praktyki: *placówki uczestniczące w Projekcie.*

Ilość godzin: 45 h

I. Założenia programowo - organizacyjne praktyki

Program praktyk realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. 2004 nr 207 poz. 2110) oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z dnia 6 lutego 2012, poz. 131) w zakresie dotyczącym praktyk pedagogicznych.

Praktyka stanowi integralną część programu studiów na kierunku pedagogika a jej realizacja zostaje udokumentowana wpisami w dzienniku praktyk oraz w indeksie.

1. Cele praktyki

- wzrost jakości kształcenia studentów;
- przygotowanie studenta do przyszłej pracy poprzez realizację i czynny udział w zajęciach organizowanych w placówkach;
- kształcenie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy oraz umiejętności, zdobywanych w trakcie studiów;
- rozwijanie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny działalności dydaktyczno – wychowawczo - opiekuńczej w edukacji wczesnoszkolnej;
- stymulowanie intelektualnego i emocjonalnego rozwoju studentów poprzez przygotowanie, realizację i uczestnictwo w zajęciach;
- rozwijanie umiejętności samooceny własnej pracy;
- uwrażliwienie na potrzeby i możliwości rozwojowe dziecka w młodszym wieku szkolnym;
- analiza potrzeb wychowanków w aspekcie rozbudzania ich zainteresowań i pasji;
- nabycie umiejętności właściwego doboru i wykorzystania pomocy dydaktycznych w aspekcie specyfiki organizowanych zajęć oraz wyposażenia placówki w nowoczesne środki i narzędzia ICT;
- rozwijanie umiejętności kreatywnego spojrzenia na pracę pedagogiczną oraz nabycie umiejętności twórczego kierowania procesem kształcenia, wychowania i opieki;
- doskonalenie umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z wychowankiem i nauczycielem;
- wprowadzenie studenta na rynek pracy przez nawiązanie kontaktu z placówkami, zorientowanie w możliwościach zatrudnienia, stworzenie szansy zaprezentowania posiadanych kwalifikacji potencjalnemu pracodawcy;
- kształtowanie pozytywnego postrzegania społecznej roli pedagoga;
- podkreślanie znaczenia etyki zawodowej nauczyciela.

2. Zadania studenta odbywającego praktykę

Organizacja praktyki pedagogicznej umożliwi studentom podejmowanie następujących zadań:

1. zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;

2. obserwowanie:

- a) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego zajęć oraz aktywności dzieci,
- b) toku metodycznego zajęć, stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
- c) interakcji dorosły, nauczyciel – dziecko oraz interakcji między dziećmi,
- d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupie, ich prawidłowości i zakłóceń,
- e) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania dzieci oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych dzieci,
- f) sposobu oceniania dzieci,
- g) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- h) dynamiki i klimatu społecznego grupy, ról pełnionych przez dzieci, zachowania i postaw dzieci,
- i) funkcjonowania i aktywności dzieci w czasie zajęć, z uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci szczególnie uzdolnionych,
- j) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
- k) organizacji przestrzeni w sali, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje);

3. współdziałanie z opiekunem praktyk w:

- a) planowaniu i przeprowadzaniu zajęć,
- b) organizowaniu pracy w grupach,

- c) przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
- d) wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktyczno-wychowawczej
- e) kontrolowaniu i ocenianiu aktywności dzieci,
- f) podejmowaniu działań na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci szczególnie uzdolnionych,
- g) organizowaniu przestrzeni sali,
- h) podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

4. pełnienie roli nauczyciela, w szczególności:

- a) planowanie zajęć, formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
- b) dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści oraz dynamiki grupy,
- c) organizację i prowadzenie zajęć w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- d) wykorzystywanie w toku zajęć środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- e) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku zajęć do poziomu rozwoju dzieci,
- f) animowanie aktywności poznawczej i współdziałania dzieci, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- g) organizację pracy dzieci w grupach zadaniowych,
- h) dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- i) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności dzieci,
- j) podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z dziećmi w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- k) podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- l) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem oraz specjalistami pracującymi z dziećmi;

3. Warunki i formy zaliczenia praktyki:

Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie. Warunkiem zaliczenia jest wywiązanie się z zadań i programu praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji, tj.:

- uzupełnionego dziennika praktyk wraz z oceną praktyki wystawioną przez opiekuna praktyki;
- przygotowanego arkusza obserwacji zajęć z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w edukacji wczesnoszkolnej;
- wypełnionego arkusza szczegółowej realizacji tygodniowego planu zajęć;
- wypełnionego arkusza obserwacji metodycznej organizacji i realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w edukacji wczesnoszkolnej;
- uzupełnionych arkuszy analizy prac dziecka (np. zeszytu, pracy plastycznej, prac konstrukcyjnych);
- arkuszy zaprojektowanych scenariuszy, zintegrowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych realizowanych w klasach I-III szkoły podstawowej.

4. Zakres kompetencji osób odpowiedzialnych i uczestnika praktyki:

a) Opiekun studenta, praktykanta w placówce:

- przygotowanie programu dla realizowanego etapu studenckiej praktyki zawodowej;
- zapoznanie studenta z organizacją zajęć w kl. I-III szkoły podstawowej, zasadami ich realizacji oraz dokumentacją pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz opiekuńczej;
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji z realizacji praktyki;
- przygotowanie ogólnej opinii nauczyciela-opiekuna o prezentowanej postawie studenta, jego przygotowaniu merytorycznym i metodycznym, na danym etapie studiów, do zawodu nauczyciela;
- sprawowanie kierownictwa merytorycznego nad praktyką;
- kontrola przebiegu praktyki.

b) Opiekun studenta z ramienia Uczelni:

- przygotowuje program studenckiej praktyki zawodowej we współpracy z opiekunami w placówkach;
- sprawuje kierownictwo merytoryczne nad praktyką;
- kontroluje przebieg praktyki;
- wskazuje pomoce dydaktyczne wraz z literaturą przedmiotową i metodyczną;
- po zakończeniu praktyki, rozlicza studenta z jej realizacji poprzez dokonanie wpisu w indeksie wraz z oceną na podstawie przedłożonej przez studenta stosownej dokumentacji.

c) Student - praktykant:

- wywiązuje się z zadań zawartych w programie studenckiej praktyki zawodowej;
- po zakończeniu praktyki, przedkłada opiekunowi praktyki z ramienia PWSZ w Chełmie, uzupełnioną dokumentację w celu uzyskania zaliczenia praktyk.

Realizacja praktyki studenckiej podlega kontroli ze strony wskazanych przedstawicieli Uczelni, Kierownika Działu Praktyk oraz nauczyciela akademickiego - opiekuna praktykanta z ramienia Uczelni.

II. SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI:

Praktyka nauczycielska

Łączna ilość godzin: 45

Ilość godzin	Realizowane zadania	Zakres, tematyka	Osoby odpowiedzialne
10h	Zapoznanie ze specyfiką placówki, obserwacje prowadzone przez studentów w placówce	Zapoznanie się ze specyfiką placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji; Obserwacja realizacji tygodniowego planu zajęć w edukacji wczesnoszkolnej.	<i>Opiekun studenta w placówce student</i>
10h	Czynne uczestnictwo w działaniach organizowanych w kl. I-III szkoły podstawowej współdziałanie z opiekunem praktyk	Obserwowanie zajęć z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasach I-III szkoły podstawowej; obserwowanie metodycznej organizacji i realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w edukacji wczesnoszkolnej; analiza prac dziecka; zapoznanie z zapleczem dydaktycznym placówki ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych środków i narzędzi ICT.	<i>Opiekun studenta w placówce, student</i>
20h	Czynne uczestnictwo w działaniach prowadzonych w kl. I-III szkoły podstawowej, pełnienie roli nauczyciela	Projektowanie scenariuszy zintegrowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych w edukacji wczesnoszkolnej, współrealizacja z opiekunem z ramienia placówki oraz samodzielna realizacja przygotowanych scenariuszy zajęć ze szczególnym uwzględnieniem zindywidualizowanych działań z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb dzieci i dynamiki grupy.	<i>Opiekun studenta w placówce, student</i>
5h	Praca własna studenta	Przygotowanie się do współrealizacji oraz samodzielnej realizacji zajęć w placówce oraz wykonanie pomocy do realizacji poszczególnych zadań jak również przygotowanie dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki (arkusze obserwacji, analizy, scenariusze)	<i>Student</i>

Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy ..... szkoły .....
Student/ka III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Autor scenariusza: .....

I Data: .....

Temat bloku: .....

Temat dnia: .....

Autor i tytuł programu edukacji wczesnoszkolnej: .....

Treści z podstawy programowej: .....

II Cele:

A cele ogólne:

B cele operacyjne:

III Metody pracy:

wg. klasyfikacji:

- metody aktywizujące: ....
- metody czynne oparte na działaniu (np.: metoda samodzielnych doświadczeń, metoda kierowania własną działalnością dziecka, metoda zadań stawianych dziecku, metoda ćwiczeń)
- metody oglądowe, oparte na obserwacji (np.: metoda obserwacji i pokazu, metoda przykładu, metoda uprzystępniania sztuki plastycznej, teatralnej i utworów muzycznych)
- metody słowne (np.: rozmowy, opowiadania, zagadki, uczenie dzieci wierszy, tekstów piosenek, objaśnienia i instrukcje, sposoby społecznego porozumienia, metoda żywego słowa).

IV Formy organizacji pracy:

V Środki dydaktyczne:

- przeznaczone dla dzieci:
- wykorzystywane przez nauczyciela:

VI Wstępna organizacja zajęć: (szczegóły dotyczące np.: układ stolików, usadzenie dzieci, umieszczenie pomocy, itp.)

VII Zapis tematu do dziennika: .....

VIII Przebieg zajęć:

CELE OPERACYJNE UCZEŃ	WARUNKI POBUDZAJĄCE AKTYWNOŚĆ UCZNIÓW	ZADANIA DLA UCZNIÓW UCZNIOWIE:	PYTANIA PROBLEMOWE	OBSZAR EDUKACYJNY

IX Wykaz załączników do scenariusza: (np.: ponumerowane karty pracy, treść zagadek, opowiadania itp.

X Podsumowanie zajęć:

XI Ocena aktywności ucznia:

XII Praca domowa:

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ
W SZKOLE .....
dla studentów III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

1. Data zajęć: .....

2. Temat zajęć: .....

3. Autor i nazwa programu: .....

4. Klasa: .....

5. Cel obserwacji:

Metodyczna organizacja i realizacja zintegrowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych w edukacji wczesnoszkolnej

6. Uwagi po obserwacji zajęć:

.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Tabela do arkusza obserwacji zajęć zintegrowanych w edukacji wczesnoszkolnej:

<i>Tok zajęć</i>	<i>Przebieg zajęć</i>		<i>Metody pracy</i>	<i>Formy pracy</i>	<i>Środki dydaktyczne</i>
	<i>Czynności nauczyciela</i>	<i>Czynności dzieci</i>			

**ARKUSZ OBSERWACJI PRACY Z DZIECKIEM ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI
EDUKACYJNYMI W KLASIE ..... SZKOŁY .....**

obserwacja jednodniowa

dla studentów III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

1. Data prowadzonej obserwacji: .....

2. Imię dziecka: .....

3. Wiek dziecka: .....

4. Cel obserwacji:

Indywidualizacja pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasach I-III szkoły podstawowej

5. Charakterystyka dziecka w zakresie jego indywidualnych potrzeb edukacyjnych:

.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

Temat zajęć: .....

<i>Działania nauczyciela</i>	<i>Czynności dzieci</i>	<i>Indywidualne działania skierowane do obserwowanego dziecka</i>	<i>Czynności obserwowanego dziecka</i>

--	--	--	--

Własne propozycje zindywidualizowanych działań:

.....
.....
.....
.....
.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

ARKUSZ OBSERWACJI TYGODNIOWY PLAN PRACY W KLASIE .....
SZKOŁY .....
dla studentów III roku PWSZ w Chełmie w ramach praktyki nauczycielskiej

1. Data : .....

Realizacja planu w dniu prowadzenia obserwacji:

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
 opiekun z ramienia Placówki

.....
 student

Tygodniowy plan pracy:

DNI TYGODNIA	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK
GODZINY REALIZACJI OD ... DO ...					
OBSZARY EDUKACYJNE					
ZAJĘCIA DODATKOWE/ POZALEKCYJNE					

ARKUSZ ANALIZY WYTWORÓW DZIECKA W KLASIE .....
SZKOŁY .....
dla studentów III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Należy uzyskać zgodę dziecka na przejrzenie wykonanych przez niego prac. Dla każdego wytworu analiza powinna być przeprowadzona oddzielnie, warto wzbogacić ją o własne przemyślenia i obserwacje. Analizowane rysunki należy udokumentować (sfotografować, skopiować) i dołączyć do arkusza analizy. Powinny zostać przeanalizowane co najmniej 2 prace (rysunki, projekty) według następujących kryteriów:

1. Wiek dziecka: .....

2. Płeć: .....

3. Treść i temat pracy:

.....

4. Wybrana technika:

.....

5. Jakość wykonania pracy:

.....

6. Ilość i jakość wykonanych szczegółów detali:

.....

7. Zróżnicowanie doboru materiałów lub kolorów do tworzonego tematu:

.....

8. Czas poświęcony na realizację wytworu:

.....

9. Stosunek dziecka do swojej pracy:

.....

10. Adekwatność sposobu wykonania pracy w odniesieniu do wieku dziecka:

.....

11. Dominująca tematyka lub kolorystyka w przypadku analizy wielu dowolnych prac dziecka:

.....

12. Własne przemyślenia i obserwacje:

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

ARKUSZ ANALIZY ZESZYTU DZIECKA W KLASIE .....
SZKOŁY .....
dla studentów III roku PWSZ w Chelmie w ramach praktyki nauczycielskiej

Należy uzyskać zgodę dziecka na przejrzanie zeszytu ucznia. Dla każdego zeszytu analiza powinna być przeprowadzona oddzielnie, warto wzbogacić ją o własne przemyślenia i obserwacje. Analizy należy dokonać według otrzymanych kryteriów na bieżąco (nie należy zabierać zeszytów uczniom) warto udokumentować (sfotografować, skopiować) jedną stronę z zeszytu i dołączyć do arkusza analizy.

1. Wiek dziecka: .....

2. Płeć: .....

3. Jakość i czytelność pisma:

.....

.....

4. Typowe powtarzające się błędy (rzeczowe, ortograficzne, obliczeniowe):

.....

.....

5. Liczba skreśleń, poprawek:

.....

.....

6. Dokończenie notatek:

.....

.....

7. Puste miejsca, luki:

.....

.....

8. Wykonanie zadań domowych:

.....

.....

9. Staranność i estetyka prowadzonego zeszytu (także zmiany, zróżnicowanie):

.....

.....

10. Stosunek dziecka do swojego zeszytu:

.....

.....

11. Oceny lub opinie nauczyciela:

.....

.....

12. Własne przemyślenia i obserwacje:

.....

.....

.....

.....

nazwisko i imię studenta: .....

.....
opiekun z ramienia Placówki

.....
student

